वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

आ.व. २०८१/०८२

कर्णाली प्रदेश सरकार

उद्योग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय

वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र

वीरेन्द्रनगर, सुर्खेत

२०८२

वन अधिकृतहरूको तालिमका केही झलकहरू

वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र
कर्णाली प्रदेश, सुर्खेतको आ.व. २०८१/०८२ को

वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

२०८२

कर्णाली प्रदेश सरकार
उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय

वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र

कर्णाली प्रदेश, सुर्खेत

पुस्तकको नाम : आ.व.२०८१/०८२ को वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन

प्रकाशक : वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र, कर्णाली प्रदेश, सुर्खेत

फोन : ०८३-५२२४४१
: ९८५८०६६०११

ई-मेल : Kfrtc.skt@gmail.com

प्रकाशित प्रति : १५० प्रति

प्रकाशन वर्ष : वि.सं. २०८२

दुई शब्द

आर्थिक वर्ष २०८१।८२ को अवधिमा वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्रवाट सम्पादन गरिएका कार्यहरूलाई समेटेर तयार पारिएको वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन प्रकाशन गर्न पाउंदा यस केन्द्रको प्रमुखको हैसियतले धेरै हर्षित छु। यस्ता प्रतिवेदनहरू कार्यालयमा भए गरेका क्रियाकलापहरूको सङ्गालो मात्र नभई कार्यालयका समग्र प्राविधिक तथा आर्थिक प्रक्रियाहरूलाई सरोकारवालाहरू समक्ष पुऱ्याउने पारदर्शीताको एउटा माध्यम पनि हो भन्नेमा हाम्रो कार्यालय परिवार विश्वस्त छ।

यस केन्द्रको कार्य सम्पादन,,वित्तीय अनुशाशन, पारदर्शिता एवम् अनुसन्धान तथा प्रशिक्षणमा गरिएका नविनतम प्रयासहरूका साथसाथै चुनौती तथा आगामी कार्यदिशा सम्वन्धमा सम्पुर्ण सरोकारवालाहरूलाई सुसुिचत गर्ने उद्देश्यले प्रकाशन गरिएको यस प्रतिवेदनबाट अध्ययनअनुसन्धान तथा तालिममा प्रत्यक्ष्य वा अप्रत्यक्ष संलग्न र रुची राख्ने विभिन्न कार्यालयहरू, संघ,सस्था,, सरोकारवाला निकाय एवं इच्छुक व्यक्तिहरूको लागि विस्तृत जानकारी प्राप्त गर्न मद्यत पुग्नेछ भन्ने आशा गरेको छु।यस केन्द्रबाट भए गरेका कार्यहरूबाट सम्बन्धित सरोकारवालाहरू सुसूचित भई भविश्यमा थप प्रभावकारी रूपमा वन क्षेत्रको विकास, अधययन, अनुसन्धान र तालिम सञ्चालन गर्न सम्वन्धित सवैवाट सकारातमक तथा रचनात्मक सुझावहरू प्राप्त हुने अपेक्षा गरिएको छ।

अन्त्यमा यो पुस्तिका तयार गर्न तथ्याकं तथा जानकारी उपलव्ध गराइ सहयोग गर्न हुने सम्पुर्ण सहयोगी महानुभावहरू र यस पुस्तिका तयारीका लागि प्रकाशन योग्य वनाउने कार्यमा अवनरत खटिईनु हुने वरिष्ठ वन अधिकृत सावित्रा खड्का, फरेष्टर रामकृण्ण वुढा सहित सम्पुर्ण वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्रका कर्मचारीहरूलाई धन्यवाद दिन चाहन्छु।

रेणुका न्यौपाने

निर्देशक

विषय- सूची

परिच्छेद-एक
परिचय

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालका सात प्रदेशहरूमध्ये कर्णाली प्रदेश एक हो। यस क्षेत्रमा सुर्खेत, दैलेख, सल्यान, जाजरकोट, रुकुम पश्चिम, डोल्पा, कालिकोट, जुम्ला, मुगु, हुम्ला गरी १० जिल्ला रहेको यस क्षेत्रको प्रदेश राजधानी सुर्खेतमा रहेको छ। उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालयको मातहतमा रहने गरी यस वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्रको स्थापना २०७५/०४/०१ मा भएको हो। वि.सं.२०४८ सालमा मध्यपश्चिमाञ्चल क्षेत्रीय वन तालिम केन्द्रको रूपमा स्थापना भई तालिम कार्यक्रम सञ्चालन हुँदै आएको थियो। हाल आएर देशमा भएको राजनैतिक परिवर्तन सँगसँगै भएको नयाँ व्यवस्थाअनुसार देश संघीयतामा गएको परिप्रेक्षमा संघीयताको कार्यान्वयन संघ, प्रदेश र स्थानीय गरी तीन तहका सरकारको व्यवस्था भएसँगै यस कार्यालय प्रदेश सरकारको उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय अन्तर्गत वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्रको रूपमा वि.सं २०७५ मा स्थापना भई वन वातावरण सम्बन्धी अध्ययन, अनुसन्धान तथा तालिम सञ्चालन गर्दै आइरहेको छ। हाल यस वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्रको आफ्नै भौतिक संरचनामा कार्यालय सञ्चालन तथा तालिम हलबाट तालिम सञ्चालन गर्दै आएको छ।

कर्णाली प्रदेशमा रहेका प्राकृतिक स्रोत तथा जैविक विविधताको दीगो प्रयोग एवं यसबाट प्रादेशिक तथा स्थानीय स्तरमा पर्ने प्रभाव र संघीयताको कार्यान्वयन सँगसँगै राष्ट्रले खोजेको समृद्ध नेपाल सुखी नेपालीको उद्देश्य प्राप्त गर्नमा खेल्न सक्ने भूमिकाहरूको बारेमा समेत अध्ययन अनुसन्धान र प्राप्त नतिजाहरूलाई तालिम तथा प्रचार-प्रसार सामग्रीको माध्यमबाट सरोकारवालासम्म पुऱ्याउने काम पनि यस केन्द्रले गर्दै जानेछ। यस केन्द्रले अधिकृत स्तरदेखि श्रेणी विहिन (प्रा.) सम्मका कर्मचारीहरू तथा समुदाय स्तरमा तालिम दिंदै आएको छ।

१.२ वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्रको परिदृष्य, सोंच, लक्ष्य र उद्देश्यहरू

परिदृष्य

दक्ष, सक्षम, जनशक्तिबाट प्रभावकारी वन व्यवस्थापन तथा वन वातावरणसँग सम्बन्धित अध्धययन अनुसन्धान गरी समग्र वन क्षेत्रमा सुधार।

सोंच

उपयोगी आधुनिक प्रविधिको प्रयोगलाई विस्तार हुने गरी आवश्यकतामा आधारित गुणस्तरीय तालिम, गोष्ठी, अध्ययन/अवलोकन भ्रमण, अनुसन्धान, परामर्श तथा प्रचारप्रसारका सेवाहरू प्रवाह गर्ने र अध्ययन अनुसन्धानलाई जोड दिने।

लक्ष्य

वन,वनस्पति,वन्यजन्तु,संरक्षित क्षेत्र,जैविक विविधता र जलाधारको समुचित संरक्षण,सम्बर्द्धन र सदुपयोगको लागि कार्यरत कर्मचारीहरूमा रहेको विद्यमान ज्ञान,सीप,र क्षमतालाई समय सापेक्ष रूपमा अभिवृद्धि गदै आचारणमा समेत सुधार ल्याउने तथा अध्ययन अनुसन्धान मार्फत वन क्षेत्र सम्बन्धी नीति निर्माणमा सहयोग पुऱ्याउने।

उद्देश्यहरू

- वन तथा वातावरणसंग सम्बन्धीत विभिन्न क्षेत्रमा कार्यरत आधारभूत तहदेखि अधिकृतस्तर आठौं तहसम्म (श्रेणी विहिन देखि रा.प.तृ. श्रेणी सम्म) का वन प्राविधिक तथा अन्य सेवाका कर्मचारीहरूको ज्ञान, सीप विकास गर्दै क्षमता अभिबृद्धि गर्ने।
- वन, वनस्पति, वन्यजन्तु, जैविक विविधता, जलाधार लगायतका क्षेत्रमा अध्ययन, अनुसन्धान तथा सर्वेक्षण गर्ने।
- अध्ययन अनुसन्धान मार्फत वन क्षेत्र सम्बन्धी नीति निर्माणमा सहयोग पुऱ्याउने .
- वन क्षेत्रमा भएका अध्ययन अनुसन्धानहरूको प्रचारप्रसार मार्फत सरोकारवाला समक्ष पुऱ्याउने।
- स्थानीय उपभोक्ता समूह र कार्यान्वयन तहका सरोकारवालाहरूलाई प्राविधिक, सामाजिक र व्यवस्थापकीय क्षेत्रमा सहयोग पुऱ्याउन वन प्राविधिक र प्रशासनिक कर्मचारीहरूलाई तालिम प्रदान गरी सक्षम बनाउने।
- तालिम आवश्यकता पहिचान गरी समयमै प्रभावकारी तालिम सञ्चालन तथा अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने।
- तालिम तथा अनुसन्धानलाई प्रभावकारी बनाउन अन्य सरकारी, गैर'सरकारी संस्थाहरूसंग समन्वय तथा सहकार्य गर्ने।

- जिल्ला स्तरीय कार्यालयहरूबाट तालिम/गोष्ठी, अनुसन्धानमूलक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्न एवं प्राविधिक सरसल्लाह र सहयोग माग भै आएमा सहयोग प्रदान गर्ने।
- प्रदेश सरकारको वनसँग सम्वन्धित मन्त्रालय र संघीय वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्रसँग सहकार्य गरि कर्मचारीको दक्षता अभिवृद्धि तथा वन अनुसन्धानका क्षेत्रमा आवश्यक थप कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरी वन मन्त्रालयको वन विकासको लक्ष्यमा टेवा पुऱ्याउने।

१.३ कार्य क्षेत्रको विवरण

कर्णाली प्रदेश भित्रका उद्योग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय अन्तर्गतका सबै कार्यालयहरूमा कार्यरत मध्यम तथा निम्न स्तरीय कर्मचारीहरूलाई तालिम सेवा दिई उनीहरूको कार्य क्षमता एवम् दक्षता अभिवृद्धि गर्नु र यस क्षेत्रको वन, वातावरण, जैविक विविधता र उद्योग, पर्यटनको अध्ययन अनुसन्धान गर्नु यस केन्द्रको लक्ष्य रहेको छ। उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय सहित १ प्रदेश वन निर्देशनालय, ११ वटा डिभिजन वन कार्यालय, २ वटा भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय,२ वटा राष्ट्रिय निकुञ्ज, वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण (स्वयम्) गरी जम्मामा १७ वटा (मन्त्रालय,निर्देशनालय,कार्यालयहरू)मा कार्यरत कर्मचारीहरूका साथै समुदाय स्तरका सीप विकास तथा जनचेतना तालिम, गोष्ठी,भ्रमण,अध्ययन र अनुसन्धान यस केन्द्रको कार्य क्षेत्रभित्र पर्दछ।

१.४ सांगठनिक संरचना र कार्य जिम्मेवारीहरू

मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषदको कार्यालयबाट स्वीकृत सांगठनिक संरचना (अनुसूची -१) अनुसार यस केन्द्रमा ३ वटा शाखा रहेका छन्। यी शाखाहरूको कार्य जिम्मेवारीहरू निम्नानुसार निर्धारण गरिएको छ।

वन अनुसन्धान तथा सर्वेक्षण शाखा

- ✓ कर्णाली प्रदेश अन्तर्गत रहेका वन तथा वन्यजन्तु तिनीहरूको प्रजातिहरू अध्ययन अनुसन्धानका तथा सर्वेक्षणको गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने,

- ✓ वन्यजन्तु र तिनीको बसोबासका क्षेत्र हाल तिनी वन्यजन्तु अवस्थाका साथै वनजंगलबाट लोप हुन लागेका वन्यजन्तुहरूको अध्ययन अनुसन्धानका तथा सर्वेक्षणको गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने,
- ✓ हाल वनजंगल अवस्था लोपोन्मुख वनजंगल विवरण वनजंगल विनाशले वातावरणमा पारेको प्रभाव त्यसलाई कम गर्ने तरिकाहरूको अध्ययन अनुसन्धानका तथा सर्वेक्षणको गरी प्रतिवेदन तयार गर्ने,
- ✓ वन अनुसन्धानका तथा सर्वेक्षणका वार्षिक कार्यक्रमहरू तर्जुमा गर्ने,
- ✓ वन अनुसन्धानका तथा सर्वेक्षणका बजेट व्यवस्थापनको कार्य गर्ने,
- ✓ वन अनुसन्धानका तथा सर्वेक्षणका लगत स्टीमेटहरूलाई रुजु गर्ने,
- ✓ वन अनुसन्धानका तथा सर्वेक्षणका कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि र कार्यतालिका वार्षिक क्यालेण्डर तयार गर्ने,
- ✓ वन अनुसन्धानका तथा सर्वेक्षणका कार्यक्रम प्रभावकारीता मापन र मूल्याङ्कन गर्ने,
- ✓ मासिक, चौमासिक र वार्षिक प्रगति विवरण तयार गर्ने, र
- ✓ योजना तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सम्बन्धी तोकिएका अन्य कार्यहरू गर्ने

प्रशासन तथा लेखा शाखा

- ✓ प्राप्त पत्रलाई दर्ता गर्ने,
- ✓ प्रेषित हुने पत्रको चलानी गर्ने,
- ✓ कार्यरत कर्मचारीको विवरण अध्यावधिक गरी वैयक्तिक फाइल सुरक्षित राख्ने,
- ✓ सूचना पाटी, नागरिक वडापत्र, उजुरी पेटीका र सोधपुछ कक्षका कार्यहरू गर्ने
- ✓ नेमप्लेट, परिचय-पत्र, सम्पर्क नं., मन्त्रालय/विभागको सूचना अध्यावधिक राख्ने,
- ✓ कर्मचारीहरूको हाजिरी र बिदाको अभिलेख राख्ने,
- ✓ कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनका कार्यहरू गर्ने,
- ✓ कर्मचारीहरूको सम्पति विवरण फाराम वितरण र संकलन गरी समयमै पठाउने,
- ✓ सुरक्षा र पालोपहराको व्यवस्था मिलाई कार्यालय सहयोगीहरूलाई परिचालन गर्ने,
- ✓ स्टाफ बैठकको माइनटिङ गर्ने र प्रशासन सम्बन्धी तोकिएको अन्य कार्यहरू गर्ने।
- ✓ बजेट तर्जुमा कार्यमा सहयोग गर्ने,
- ✓ स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार निकासा माग गर्ने,
- ✓ निकासा रकम खर्चको हिसाव किताव रीतपूर्वक राख्ने,

- ✓ खर्च एवम् आर्थिक विवरण तयार गरी पेश गर्ने र सम्बन्धित निकायमा पठाउने,
- ✓ लेखापरीक्षण गपराउन सहयोग गर्ने,
- ✓ कायम बेरुजुको लगत राख्ने,
- ✓ बेरुजु फछ्र्यौट गर्ने गराउने,
- ✓ आर्थिक कारोबारमा कार्यालय प्रमुखाई राय दिने र
- ✓ लेखा सम्बन्धी अन्य कार्य गर्ने।

प्रशिक्षण शाखा

- ✓ तालीम सहभागी मनोनयनका आधारहरूको निर्धारण गरी पत्राचार गर्ने,
- ✓ तालीम रजिष्टर व्यवस्थापन र सहभागीता विवरण अध्यावधिक गर्ने,
- ✓ स्रोतव्यक्तिहरूको रोष्टर निर्माण र अध्यावधि गर्ने,
- ✓ सहभागीको विवरण निजामती किताबखाना र तालुक कार्यालयलाई पठाउने,
- ✓ तालीम प्रमाण-पत्रको अभिलेख राखी माग बमोजिम प्रतिलिपि उपलव्ध गराउने,
- ✓ सहभागीबाट (तालीम पूर्व र पश्चात) प्रतिक्रिया/पुष्ठपोषण संकलन गर्ने,
- ✓ प्रशिक्षार्थी प्रतिवध्दता पत्र तयार गर्ने,
- ✓ तालीम अनुगमन तथा मूल्याङ्कन फाराम तयार (डिजाइन) गर्ने,
- ✓ कार्यक्रमको लगत ईष्टीमेट तयार गर्ने गराउने,
- ✓ पुस्तकायल तथा सूचना केन्द्रको व्यवस्थापन गर्ने र
- ✓ तालीम सम्बन्धी तोकीएका अन्य कार्यहरू गर्ने।
- ✓ तालीम आवश्यकताको पहिचान र विश्लेषण गर्ने,
- ✓ कार्यक्रमहरूको प्राथमिकता निर्धारण गर्ने,
- ✓ तालीम, सिध्दान्त, नीति,रणनीति र योजना निर्माणमा सहयोग गर्ने,
- ✓ वार्षिक कार्यक्रमहरू तर्जुमा गर्ने,
- ✓ बजेट व्यवस्थापनको कार्य गर्ने,
- ✓ लगत स्टीमेटहरूलाई रुजु गर्ने,
- ✓ कार्यक्रम सञ्चालन कार्यविधि र कार्यतालिका वार्षिक क्यालेण्डर तयार गर्ने,
- ✓ कार्यक्रम प्रभावकारीता मापन र मूल्याङ्कन गर्ने,
- ✓ प्रशिक्षार्थीले गरेको कार्यसम्पादन प्रतिवध्दता कार्यान्वयनको अनुगमन गर्ने,
- ✓ मासिक, चौमासिक र वार्षिक प्रगति विवरण तयार गर्ने, र

- ✓ योजना तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सम्बन्धी तोकिएका अन्य कार्यहरू गर्ने
- ✓ तालिम वाठ्यक्रम (प्रस्तावना, बिषयवस्तु, क्रमबध्दता,प्रशिक्षण विधि) विकास गर्ने,
- ✓ पाठ्यक्रमको सफ्टकपी र कार्डकपीलाई कम्प्युटर र ईन्डेक्स फाइलमा राख्ने,
- ✓ प्रशिक्षण सामाग्री तयार गर्ने गराउने,
- ✓ सेसन प्रस्तुतिका (सफ्टकपी र हार्डकपी दुवै) सामग्रीहरूलाई सुरक्षीत राख्ने
- ✓ तालीम म्यानुअल तयार गर्न सहयोग गर्ने,
- ✓ नयाँ कार्यक्रम (प्रस्तावना, लक्ष्य, उद्देश्य, सञ्चालन विधि) को अवधारणा-पत्र तयार गर्ने,
- ✓ अध्ययन/अनुसन्धान/ गोष्ठी/ अवलोकन भ्रमण/अन्तरक्रिया कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने,
- ✓ बैठक आयोजना सञ्चालन गर्ने र
- ✓ बैठक प्रस्ताव (Agenda) / निर्णयको अभिलेखन/ निर्णय पुस्तीका व्यवस्थापन गर्ने

प्रशासन शाखा अन्तर्गतको जिन्सी फाँट रहेको छ। यस फाँटको जिम्मेवारीहरू देहायअनुसारको रहेको छ।

- ✓ खरिद आदेश भरी स्वीकृत गराउने,
- ✓ खरिद इकाइ समिति गठन र सामान खरिद कार्यमा सहयोग गर्ने,
- ✓ कार्यालयमा प्राप्त भएका जिन्सी सामानहरूको दाखिला गर्ने,
- ✓ मागफाराम बमोजिम खर्च भएर जाने सामानको खर्च गर्ने,
- ✓ चल अचल सम्पतिको लगत राख्ने,
- ✓ जिन्सी सामानहरूको वर्गिकरण गर्ने र अवस्था अनुसार लिलाम बिक्रीको कार्य गर्ने,
- ✓ खर्च भएर नजाने सामानमा देखिने गरी जिन्सी खाता पाना नं. लेख्ने,
- ✓ जिन्सी सहायक खाताको अभिलेख अध्यावधिक गरी राख्ने,
- ✓ जिन्सी निरीक्षण वार्षिक प्रतिवेदन तयार गर्न निरीक्षकलाई सहयोग गर्ने,
- ✓ खर्च भएर नजाने जिन्सीको जिम्मा जामानीको कागजात तयार गरी टाँस्ने र
- ✓ फ्याक्स, फोटोकपी, प्रिन्ट र स्क्यान गर्ने र स्टोरको अन्य कार्यहरू गर्ने।

१.५ कर्मचारी विवरण

यस केन्द्रमा (अनुसूची -१ स्वीकृत सांगठनिक संरचनना अनुसार) कुल स्वीकृत दरबन्दी संख्या १० जना कर्मचारीहरू रहेको छ कार्यरत कर्मचारीहरूको विवरण तपशिलको तालिकामा उल्लेख गरिएको छ।

क्रं.सं.	कर्मचारीको पद	कर्मचारीको नामथर	शाखा
१.	निर्देशक	रेणुका न्यौपाने	
२.	वरिष्ठ वन अधिकृत	सावित्रा खड्का	प्रशिक्षण शाखा
३.	तालिम तथा अनुसन्धान अधिकृत	तिर्थ राज काफ्ले	अनुसन्धान तथा सर्भेक्षण शाखा
४.	प्रशासन अधिकृत	तारा पंगाली	प्रशासन तथा लेखा शाखा
५.	लेखा अधिकृत	जमानिसंह परियार	प्रशासन तथा लेखा शाखा
६.	रेञ्जर	हिक्मत कुमार साही	प्रशिक्षण शाखा
७.	फरेष्टर	रामकृष्ण बुढा	प्रशिक्षण शाखा
८.	रेञ्जर	दिलिप रावल	अनुसन्धान तथा सर्भेक्षण शाखा
९.	ह.स.चा	मंगलकृष्ण वि.क.	प्रशासन तथा लेखा शाखा
१०.	फरेष्ट गार्ड	अम्विका खनाल	प्रशासन तथा लेखा शाखा
११.	का.स	पुष्प के.सि.	प्रशासन तथा लेखा शाखा

१.६ अध्ययन/अनुसन्धान तथा तालिम सञ्चालन विधि

अध्ययन अनुसन्धानको हकमा सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा सार्वजनीक खरिद नियमावली २०६४ ले निर्दिष्ट गरेका विधि र प्रक्रियाहरू अवलम्बन गरी यस केन्द्रका मौजुदा जनशक्ति वा परामर्श सेवाबाट अध्ययन अनुसन्धान गराइन्छ। यसरी अध्ययन भई आएका प्रतिवेदनहरूलाई सम्बन्धित सरोकारवालाहरूको माझमा अन्तरक्रिया छलफल गराई सो बाट प्राप्त सुझावहरू समेत समेट्न लगाई अन्तिम रिर्पोट तयार पार्न लगाइन्छ। यसरी प्राप्त अध्ययन प्रतिवेदनहरू यस केन्द्रको महत्वपूर्ण दस्तावेजको रूपमा रहेका छन्। यसले वन र वातावरणको क्षेत्रमा भविष्यमा के कस्ता योजना तथा थप अध्ययन अनुसन्धान गर्नु पर्दछ भन्ने सम्बन्धमा मार्गदर्शन गर्दछन।

यस केन्द्रले तालिम कार्यक्रम निश्चित प्रक्रिया अवलम्बन गरी सञ्चालन गर्दछ। कर्मचारीहरूलाई आफ्नो कार्य विवरण अनुसार काम गर्दा अप्ठेरो परेका क्षेत्र के के हुन् निर्धारण गरी कुन किसिमको तालिम कुन स्तरको कर्मचारीलाई आवश्यक छ भनी तालिम आवश्यकता पहिचान गरिन्छ। तालिम आवश्यकता पहिचान भएपछि सो अनुरूप तालिम पाठ्यक्रम र सत्र योजना बनाई कार्यान्वयन गरिन्छ। सम्पन्न तालिमको प्रभावकारिता अनुगमन गर्ने र प्राप्त अनुभवलाई पुनः तालिम कार्यक्रममा समावेश गर्ने कार्य गरिन्छ। यसको साथै तालिम कार्यक्रमसँग सम्वन्धित तथ्याङ्कहरू र रेकर्ड अद्यावधिक राखिने गरिएको छ जसबाट विगतका वर्षहरूमा कुन कर्मचारीले कुन तालिम प्राप्त गरे, के के विषयमा तालिम सञ्चालन गरिएको थियो, पाठ्यक्रम डिजाईन कसरी भएको थियो भन्ने जानकारीहरूबाट पछिका दिनमा सञ्चालन गरिने कार्यक्रमहरूलाई अझ प्रभावकारी बनाउन सकिन्छ। तालिममा सेसन सहजिकरणका लागि मौजुदा जनशक्तिका अलावा बिषय विज्ञ र फिल्डमा काम गरी अनुभव प्राप्त गरेका श्रोत व्यक्तिहरूलाई आमन्त्रण गरिन्छ।

परिच्छेद-दुई
वार्षिक कार्यक्रम प्रगति विवरण

२.१ स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रमहरू विस्तृत जानकारी

यस केन्द्रमा आ.ब. २०८१/०८२ मा विभिन्न २ गोटा कार्यक्रम स्वीकृत भई अख्तियारी प्राप्त भएको थियो। जसमा वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र कार्यक्रम र वन अनुसन्धान तथा विकास कार्यक्रम कार्यक्रमहरू रहेका थिए। ती प्रत्येक कार्यक्रमभित्र पनि चालु र पुँजीगत कार्यक्रम गरी कार्यक्रम विभाजन गरिएको थियो। आर्थिक वर्ष २०८१/०८२ मा यस केन्द्रमा ५४ वटा क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्नु पर्ने थियो। त्यसको लागि ब.उ.शि.नं. ३०७०३०११३ (चालु) तर्फ रु.१,५५,४२,०००।-, ब.उ.शि.नं.३०७०३०११४ (पुँजीगत) तर्फ रु. १३,७५,०००।-, ब.उ.शि.नं.३०७०३९०१४ (पुंजीगत) तर्फ रु.३९,००,०००।-, गरी जम्मा रु. २,०८,१७,०००।- बजेट विनियोजन भएकोमा ब.उ.शि.नं.३०७०३०११३ (चालु) तर्फ रु.१,३६,८७,३९५.६६, ब.उ.शि.नं.३०७०३०११४ (पुंजीगत) तर्फ रु. १३,४८,२९७.५१।-, ब.उ.शि.नं.३०७०३९०१४ (पुंजीगत) तर्फ रु. २१,७२,२९८।- गरी जम्मा रु. १,७२,०७,९९१.१७।- मात्र खर्च (८२.६६% वार्षिक वित्तीय) प्रगति हुन आएको छ। वार्षिक कार्यक्रमहरूको समग्र प्रगति विवरण तालिका १ र विस्तृत प्रगति विवरण अनुसूची २ मा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका १: वार्षिक कार्यक्रमहरूको समग्र प्रगति विवरण

सि. नं.	कार्यक्रमको नाम	वजेट	खर्च	वित्तीय प्रगति%
१	चालु तर्फ (३०७०३०११३)	१५५४२०००	१३६८७३९५.६६	८८.०६
२	पुँजीगत तर्फ (३०७०३०११४)	१३७५०००	१३४८२९७.५१	९८.०८
३	अनुसन्धान तथा विकास (३०७०३९०१४)	३९०००००	२१७२२९८.००	५५.६९
	जम्मा	**२,०८,१७,०००**	**१,७२,०७,९९१.१७**	**८२.६६**

२.२ शून्य खर्चका तालिम तथा अनुसन्धानतर्फका कार्यक्रमहरू

यस अवधिभर अधिकांश कार्यक्रमहरू पूर्ण रूपमा सम्पन्न भएका छन्। तर अध्ययन अनुसन्धान तर्फका कर्णाली प्रदेशमा संरक्षित क्षेत्रभन्दा बाहिर कस्तुरी मृगको वासस्थान पहिचान तथा नक्सांकन र Impacts of Yarsa Collectors on Rangeland शीर्षकको कार्यक्रमहरू सम्पादन नभएको छ।

२.३ आ.व. २०८१/२०८२ सम्पादित तालिमहरू कार्यक्रमहरू

यस आ.व मा जम्मा ९ वटा तालिम तथा गोष्ठी कार्यक्रमहरू सम्पादन भएका छन्। विभिन्न प्रशिक्षक तथा सहजकर्ताहरूबाट तालिम र गोष्ठीमा जम्मा १४६ सेशनहरूको प्रशिक्षण तथा सहजीकरण भएको थियो।

९ वटा तालिम तथा गोष्ठीहरूबाट मन्त्रालय, निर्देशनालयसहित ११ जिल्लाका डिभिजन वन कार्यालयहरूका कर्मचारीहरू, भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय, विभिन्न प्रदेश स्तरीय कार्यालय, संघीय वन तथा वातावरण मन्त्रालय, सात प्रदेशका वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्रका कर्मचारीहरू, मुगु, डोल्पा र सल्यान जिल्लाका विभिन्न स्थानीय तहका कर्मचारी र जनप्रतिनिधिहरू, होटल व्यवसायीहरू गरी लगभग ४२१ जना सहभागीहरू रहेका थिए। कुनै तालिम तथा गोष्ठीमा सहभागिताहरू दोहोरिएर, तेहेरिएका भएतापनि ४२१ जना *(सहभागीहरू विस्तृत जानकारीको लागि तालिका-३ र अनुसूची-५ हेर्नु होला।)* सहभागीहरूको सहभागिता भई यस आ.व.को तालिम क्रियाकलापहरूबाट प्रत्यक्ष रूपमा लाभान्वित भएका छन्। यस आ.व.मा सम्पन्न तालिमहरूमा, सहभागिहरूको उपस्थितिलाई लैङ्गिक आधारमा विश्लेषण गर्दा, पुरुष ३०९ जना र महिला ११२ जना उपस्थित भएका थिए। आ.व.२०८१०८२ को वार्षिक वित्तीय प्रगति ८२।६१ प्रतिशत र वार्षिक भौतिक प्रगति १००.०० प्रतिशत हासिल गर्न यस केन्द्र सफल रहेको थियो।यस वर्ष सम्पादित तालिमहरूको विस्तृत विवरण तालिका २ मा दिइएको छ।

तालिका-२: सम्पादित तालिमहरूको विस्तृत विवरण

सि.नं.	कार्यक्रमको नाम	संक्षिप्त व्याख्या
१	नवप्रवेशी वन रक्षकहरूलाई सेवा प्रवेश तालिम	४८ जना भर्खरै प्रवेश गर्नुभएका वनरक्षकहरूलाई ७ दिने सेवा प्रवेश तालिम प्रदान गरिएको।

सि.नं.	कार्यक्रमको नाम	संक्षिप्त व्याख्या
२	वन व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित आधुनिक प्रविधि सम्बन्धी तालिम रेन्जर अधिकृत स्तर	२३ जना अधिकृत, रेन्जर कर्मचारीहरूलाई रूपन्देही लगी दिगो वन व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम प्रदान गरिएको।
३	वातावरणीय अध्ययन सम्बन्धी तालिम (जनप्रतिनिधी र कर्मचारी)	१०५ जना स्थानीय तहका कर्मचारी, जनप्रतिनिधि,वन प्राविधिकहरूलाई लक्षित गरी विभिन्न जिल्ला डोल्पा, मुगु, सल्यान गई तालिम प्रदान गरिएको।
४	Springshed Management Training for Young Foresters	वन प्राविधिक, खानेपानी उपभोक्ता समिति र पानीका मुहान भएका सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहका पदाधिकारीहरूलाई प्रदान गर्ने।
५	कानुनि कार्यविधि तथा सेवा प्रवेश सम्बन्धी तालिम (अधिकृत स्तरीय)	४३ जना भर्खरै प्रवेश गर्नुभएका वन अधिकृतहरूलाई कानुनी कार्यविधि सहित ७ दिने सेवा प्रवेश तालिम प्रदान
६	सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी तालिम	३२ जना वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र सुर्खेतमा लेखा, प्रशासन तथा प्राविधिकहरूलाई तालिम प्रदान गरिएको।
७	अन्तरप्रर्देशीय वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण सम्बन्धी गोष्ठी	संघीय तथा सात प्रदेश वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र तथा सघीय वन मन्त्रालय, विभाग,प्रदेश स्तरीय मन्त्रालय तथा वन मन्त्रालय मातहतका निकाहरूको सहभागितामा प्रथम अन्तरप्रर्देशीय वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण सम्बन्धी गोष्ठी सम्पन्न भएको।
८	होटल,रेष्टुरेण्ट तथा होमस्टेको लागि आतिथ्यता सम्बन्धी तालिम	४५ जना वनगाड कुपिण्डे न.पा. सल्यान र ४३ जना स्यार्पु ताल, रुकुम पश्चिमका होटल,रेष्टुरेण्ट तथा होमस्टे व्यवसायीहरूलाई तालिम प्रदान गरिएको।
९	TNA (Training Need Assessment) Workshop	४० जना सहभागीहरूको मुगु, कालिकोट, जुम्ला र रुकुम पश्चिममा सञ्चालन भएको।

तालिका-३: सहभागीहरूको विवरण

सि. नं.	तालिमको नाम	सहभागी संख्या		
		महिला	पुरुष	जम्मा
१	नवप्रवेशी वन रक्षकहरूलाई सेवा प्रवेश तालिम	८	४०	४८

सि. नं.	तालिमको नाम	सहभागी संख्या		
		महिला	पुरुष	जम्मा
२	वन व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित आधुनिक प्रविधि सम्बन्धी तालिम रेन्जर अधिकृत स्तर	४	१९	२३
३	वातावरणीय अध्ययन सम्बन्धी तालिम (जनप्रतिनिधी र कर्मचारी)	४	२०	२४
४	Springshed Management Training for Young Foresters	१५	६०	७५
५	कानुनि कार्यविधि तथा सेवा प्रवेश सम्बन्धी तालिम (अधिकृत स्तरीय)	८	३५	४३
६	सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी तालिम	१०	२२	३२
७	अन्तरप्रर्देशीय वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण सम्बन्धी गोष्ठी	१०	३५	४५
८	होटल,रेष्टुरेण्ट तथा होमस्टेको लागि आतिथ्यता सम्बन्धी तालिम	४३	४५	८८
९	TNA (Training Need Assessment) Workshop	१०	३०	४०
	जम्मा	११२	३०९	४२१

तालिका-४: कार्यालय र सहभागिताको आधारमा सहभागिता विवरण तथा विश्लेषण

सि. नं.	कार्यालयको नाम	तालिमहरू									
		नवप्रवेशी वन रक्षकहरूलाई सेवा प्रवेश तालिम	वन व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित आधुनिक प्रविधिसम्बन्धी तालिम रेन्जर अधिकृत स्तर	वातावरणीय अध्ययन सम्बन्धी तालिम (जनप्रतिनिधी र कर्मचारी)	Springshed Management Training for Young Foresters	कानुनी कार्यविधि तथा सेवा प्रवेशसम्बन्धी तालिम (अधिकृत स्तरीय)	सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी तालिम	होटल, रेष्टुरेण्ट तथा होमस्टेको लागि आतिथ्यता सम्बन्धी तालिम	TNA Workshop	अन्तरप्रर्देशीय वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण सम्बन्धी गोष्ठी	जम्मा
१	उद्योग पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय				३	४१	२			२	४८
२	प्रदेश वन निर्देशनलय सुर्खेत		१		२		३			२	८
३	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र सुर्खेत						६		१३	८	२७
४	डिभिजन वन कार्यालय मुगु	२			१		२			१	६
५	डिभिजन वन कार्यालय भेरी सुर्खेत	८	४		२०		३			१	३६

सि. नं.	कार्यालयको नाम	तालिमहरू									
		नवप्रवेशी वन रक्षकहरूलाई सेवा प्रवेश तालिम	वन व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित आधुनिक प्रविधिसम्बन्धी तालिम रेन्जर अधिकृत स्तर	वातावरणीय अध्ययन सम्बन्धी तालिम (जनप्रतिनिधी र कर्मचारी)	Springshed Management Training for Young Foresters	कानुनी कार्यविधि तथा सेवा प्रवेशसम्बन्धी तालिम (अधिकृत स्तरीय)	सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी तालिम	होटल, रेष्टुरेण्ट तथा होमस्टेको लागि आतिथ्यता सम्बन्धी तालिम	TNA Workshop	अन्तरप्रदेशीय वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण सम्बन्धी गोष्ठी	जम्मा
६	डिभिजन वन कार्यालय कालिकोट	३			२				१५	१	२१
७	डिभिजन वन कार्यालय सुर्खेत		११		६		२			२	२१
८	डिभिजन वन कार्यालय जाजरकोट	३	२				२			१	८
९	डिभिजन वन कार्यालय हुम्ला	४	२		१		१			१	९
१०	डिभिजन वन कार्यालय रुकुम पश्चिम	२					१			१	४
११	डिभिजन वन कार्यालय सल्यान	१०	२	२३			४			१	४०
१२	डिभिजन वन कार्यालय डोल्पा	८			२		२			१	१३
१३	भू-तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय जुम्ला				२		२			१	५
१४	भू-तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय सुर्खेत				४	२				२	८
१५	डिभिजन वन कार्यालय दैलेख	८	१		२		१			१	१३
१६	डिभिजन वन कार्यालय जुम्ला				१		१			१	३
१७	सल्यान जिल्लाका होटल व्यवसायीहरू							५०	१२		६२
१८	रुकुमपश्चिम जिल्लाका होटल व्यवसायीहरू							३८			३८
१९	वन तथा वातावरण मन्त्रालय, काठमाडौं									२	२
२०	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र काठमाण्डौ									५	५
२१	वनसपती विभाग									१	१

सि. नं.	कार्यालयको नाम	तालिमहरू									
		नवप्रवेशी वन रक्षकहरूलाई सेवा प्रवेश तालिम	वन व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित आधुनिक प्रविधिसम्बन्धी तालिम रेन्जर अधिकृत स्तर	वातावरणीय अध्ययन सम्बन्धी तालिम (जनप्रतिनिधी र कर्मचारी)	Springshed Management Training for Young Foresters	कानुनी कार्यविधि तथा सेवा प्रवेशसम्बन्धी तालिम (अधिकृत स्तरीय)	सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी तालिम	होटल, रेष्टुरेण्ट तथा होमस्टेको लागि आतिथ्यता सम्बन्धी तालिम	TNA Workshop	अन्तरप्रदेशीय वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण सम्बन्धी गोष्ठी	जम्मा
२२	वन तथा भू संरक्षण विभाग ववरमहल काठमाण्डौ									१	१
२३	राष्टपति चुरे तराइ मधेस संरक्षण समिति									१	१
२४	वन प्राविधिक महासंघ									१	१
२५	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र कोशि प्रदेश									२	२
२६	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र मधेस प्रदेश									१	१
२७	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र वागमति प्रदेश									२	२
२८	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र गण्डकी प्रदेश									२	२
२९	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र सुदुरपश्चिम प्रदेश									२	२
३०	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र लुम्विनी प्रदेश									२	२
३१	विभिन्न उपभोक्ता समूह सदस्य				२९						२९
	जम्मा	४८	२३	२३	७५	४३	३२	८८	४०	२७	४२१

२.४ पाठ्यक्रम एवम् सहजीकरण विधि

नौ वटा तालिम एवम् गोष्ठी कार्यक्रममा सैद्धान्तिक प्रस्तुति, छलफल एवम् स्थलगत अवलोकन तथा प्रयोगात्मक अभ्यासको लागि तय गरिएका पाठ्यक्रमका मूल विषयवस्तुहरूलाई **अनुसूची-३** मा देखाइएको छ।

उपरोक्त विषयबस्तुहरूलाई प्रमुखत समूह, छलफल, प्रश्नोत्तर, मस्तिष्क मन्थन, रोल प्ले, प्रदर्शन तथा प्रदर्शनी, अडियो भिडियो तथा पोष्टर सामाग्री र स्थलगत अवलोकन तथा प्रयोगात्मक अभ्यास जस्ता सहजिकरण विधिहरूको प्रयोग गरिएको थियो। तालिम र गोष्ठीका सेशनहरूलाई सम्भव भएसम्म अधिकतम् रूपमा अन्तरक्रियात्मक र सहभागितामूलक बनाउने सदैव प्रयत्न गरिइएको थियो।

२.५ आ.व. २०८१/२०८२ मा गरेका अध्ययन अनुसन्धानका कार्यक्रमहरू

(१) कार्यक्रमको नाम : Preparation of Betula Utlis (भोजपत्र) Conservation Action Plan

१.१ ***उद्देश्य:*** भोजपत्रको (Betula utilis) को वर्तमान अवस्था तथा पुनरुत्पादनको मूल्याङ्कन गर्ने।

- Prepare a Distribution and Habitat Suitability Map (वितरण र आवास उपयुक्तता नक्सा तयार गर्ने)
- Identify Major Threats, Challenges, and Opportunities (मुख्य जोखिमहरू, चुनौतीहरू र अवसरहरू पहिचान गर्न])
- Develop Actionable Strategies for Conservation and Sustainable Management (संरक्षण तथा दिगो व्यवस्थापनका लागि कार्यान्वयन योग्य रणनीतिहरू विकास गर्ने)

१.२ ***विनियोजित रकम :*** रु. १२,००,०००। (बाह्र लाख मात्र।)

१.३ ***जम्मा भएको रकम :*** रु.११६३१२२

१.४ ***मुख्य नतिजा/उपलब्धि :***

- दाउराको रूपमा भोजपत्रको प्रयोग, अव्यवस्थित तथा अनियन्त्रित चरिचरन, घाँसका लागि हाँगा वा रुख नै काट्ने, वन डढेलो र हिमाली क्षेत्रमा सडक निर्माण जस्ता पूर्वाधार विकास भोजपत्र संरक्षणमा देखिएका मुख्य चुनौतीहरू।
- यस कार्ययोजनाको उद्देश्य भोजपत्र सम्बन्धी ज्ञान अभिवृद्धि, विद्यमान चुनौतीहरूको न्यूनीकरण र यसको आर्थिक सम्भावनालाई उजागर गर्दै दिगो उपयोग प्रवर्द्धन मार्फत दीर्घकालीन संरक्षण सुनिश्चित गर्नु रहेको र सो उद्देश्य हासिल गर्न सातवटा रणनीतिहरू अन्तर्गत विविध क्रियाकलापहरू प्रस्ताव गरिएका छन्।

➢ यस कार्ययोजनामा १० वर्ष अवधिको लागि प्रस्तावित क्रियाकलापहरू कार्यान्वयन गर्न कुल बजेट ने.रु. ८,४६,००,०००।- (अक्षेरुपी आठ करोड छयालीस लाख) लाग्ने अनुमान गरिएको छ।

प्रस्तावित क्रियाकलापहरू

Strategies	Year-wise Budget (NPR. 000)										Total Budget (NPR. 000)	%
	Year I	Year II	Year III	Year IV	Year V	Year VI	Year VII	Year VIII	Year IX	Year X		
Strategy 1: Strengthen the scientific knowledge base and understanding of Bhojpatra species for informed conservation actions.	2900	2400	3400	2600	1400	2400	2600	2400	400	400	20900	24.70
Strategy 2: Increase awareness and local capacity for the conservation of Bhojpatra and its ecosystem.	750	250	850	350	900	500	1000	400	850	250	6100	7.21
Strategy 3: Promote community-based sustainable management of Bhojpatra forests.	400	900	700	2200	700	400	700	400	700	400	7500	8.87
Strategy 4: Conserve and restore natural habitats of Bhojpatra across its range in Karnali Province.	2150	1650	1650	1850	4550	1750	1650	1150	1150	1150	18700	22.10
Strategy 5: Safeguard and revitalize the cultural, religious, and spiritual traditions associated with Bhojpatra to strengthen community identity and support conservation ethics.	300	1600	1300	600	300	600	300	600	300	600	6500	7.68

Strategies	Year-wise Budget (NPR. 000)										Total Budget (NPR. 000)	%
	Year I	Year II	Year III	Year IV	Year V	Year VI	Year VII	Year VIII	Year IX	Year X		
Strategy 6: Promote ecotourism and cultural heritage linked to Bhojpatra for conservation and local economic development.	200	2800	1300	1800	1200	2700	300	1700	1300	1700	15000	17.73
Strategy 7: Explore and develop Bhojpatra-based enterprises to create local economic growth and employment opportunities.	1000	1000	400	700	1400	1300	2400	700	1000	0	9900	11.70
Total	**7700**	**10600**	**9600**	**10100**	**10450**	**9650**	**8950**	**7350**	**5700**	**4500**	**84600**	**100.00**
Percentage Budget Per Year	9.10	12.53	11.35	11.94	12.35	11.41	10.58	8.69	6.74	5.32		

(२) कार्यक्रमको नाम: कर्णाली प्रदेशमा मानव वन्यजन्तु द्वन्दको अवस्था तथा न्यूनीकरणका उपायहरू (Status of Wildlife Conflict and Mitigation Measures in Karnali Province)

२.१. उद्देश्य :

I) मानव—वन्यजन्तु द्वन्द्वको अवस्था मूल्याङ्कन

- मानिससँग द्वन्द्वमा संलग्न प्रमुख वन्यजन्तु प्रजातिहरूको पहिचान गर्नु।
- समय क्रममा यी द्वन्द्वहरूको प्रवृत्ति र स्थानिक वितरणको विश्लेषण गर्नु।
- कृषि उत्पादनशीलता, पशुधन र मानव स्वास्थ्यमा देखिएको क्षतिको आधारमा स्थानीय समुदायहरूमा मानव—वन्यजन्तु द्वन्द्व (HWC) को सामाजिक, आर्थिक र सांस्कृतिक प्रभावहरूको परिमाण निर्धारण गर्नु।

II) विद्यमान न्यूनीकरणका उपायहरूको पहिचान

- मानव वन्यजन्तु द्वन्द्व न्यूनीकरणका लागि स्थानीय समुदायहरूले हाल अपनाइरहेका रणनीतिहरूको अध्ययन गर्नु र तिनको प्रभावकारिताको मूल्याङ्कन गर्नु।
- प्रदेशमा कार्यरत सरकारी निकाय, गैर—सरकारी संस्थाहरू (NGOs) तथा अन्य संगठनहरूले लागू गरेका न्यूनीकरण रणनीतिहरूको समीक्षा गर्नु।

- वन्यजन्तु संरक्षण, मानव—वन्यजन्तु द्वन्द्व व्यवस्थापन र विद्यमान न्यूनीकरण उपायहरूको प्रभावकारिता सम्बन्धी स्थानीय मानिसहरूको दृष्टिकोण तथा धारणाको मूल्याङ्कन गर्नु।
- मानव—वन्यजन्तु सहअस्तित्व र वन्यजन्तु संरक्षण लक्ष्यबीच सन्तुलन कायम गर्न कर्णाली प्रदेशमा द्वन्द्व न्यूनीकरण रणनीतिहरू सुधार्नका लागि सन्दर्भ—विशिष्ट (context-specific) सिफारिसहरू प्रस्तुत गर्नु।

२.२. ***विनियोजित रकमः*** रु. १०,००,०००।(दश लाख मात्र।)

२.३ ***जम्मा खर्च भएको रकमः*** रु. ९३७१७६

२.४. ***मुख्य नतिजा/उपलब्धि :***

- कर्णाली प्रदेशमा कालो भालु,बदेल,बाँदर, हिउँचितुवा लगायत १० प्रजातिहरू मानव वन्यजन्तुद्धन्दमा संलग्न वन्यजन्तुहरू रहेको।
- चार प्रकारका क्षतिहरूमध्ये सबैभन्दा बढी क्षति बालीनालीमा हुने क्षति रहेको।
- स्थानीय समुदायहरूले अपनाएका न्यूनीकरण उपायहरूमा पालो मिलाएर निगरानी गर्ने, डर देखाउने पुतली (scarecrow), बार लगाउने, बत्ती बाल्ने, तालिम प्राप्त कुकुर प्रयोगजस्ता तरिका समावेश गरिएको।

परिच्छेद-तीन
समस्या तथा चुनौती र सुझावहरू

३.१ समस्याहरू

वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्रले बेहोर्नु परेको समस्याहरूइ तीन प्रकारमा वर्गीकरण गर्न सकिन्छ।

(क) कार्यक्रम सञ्चालन सम्बन्धी समस्या

- श्रोतव्यक्तीहरूको बाहिरबाट ल्याउनु पर्ने अवस्था।
- समानुपातिक सहभागितामा कठीन (दुर्गम जिल्लाबाट तालिममा सहभागीता जुटाउन कठिनाइ हुनु)।
- तालीम म्यानुअलहरूको कमि हुनु।

(ख) भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धी समस्या

- केन्द्रको कार्यालय तथा तालिम सञ्चालनका लागि आफनै भवन भएपनि तालिमको लागि छात्रावास र कार्यालय वरीपरी पर्खाल नरहेको।
- उपकरणहरूको कमि (Denciometer, Fire Estinguish & Carbon Measurement Equipment आदि)।
- कर्मचारी तालीम अनुगमन र घुम्ते तालीम क्रियाकलाप सञ्चालनको लागि उपयुक्त सवारी साधन (सानो गाडी) को अभाव।
- बसको नयाँ टायर खरीद सर्भिसिङ्ग तथा मर्मतको लागि वजेटको कमी।

(ग) जनशक्ति र अन्य सम्बन्धी समस्या

- आधारभूत एवमं विशिषट प्रशिक्षक प्रशिक्षण लगायत वैदेशिक अध्ययन अवलोकन भ्रमण जस्ता अभिप्रेण र क्षमता विकासका अवसरहरूको अभाव।
- सशस्त्र वन रक्षकहरू र वन क्षेत्रमा कार्यरत प्रशासन एवम् लेखा कर्मचारीहरूको लागि लक्ष्यित तालीम कार्यक्रम नहुनु।
- अनुसन्धान कार्यहरूको प्रभावकारिता बढाउन नसक्नु।

- कार्यालयको अधिकार क्षेत्रमा अन्यौल, कार्यमा दोहोरोपना हुनु।
- वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्रका कर्मचारीहरूको क्षमता अभिवृदी कसले गर्ने हामी कहाँ जाने भन्ने समस्या रहेको।
- संघ तथा प्रदेश स्तरको वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र बिच सहकार्य तथा समन्वयमा कमी।
- कार्यालयमा उपयुक्त दरबन्दी सिर्जना हनु नसकनु जस्ले गर्दा अनुसन्धानका कार्यहरू गर्न कठीनाइ।
- अनुसन्धानका कार्यहरू प्रमाणीकरण गर्न नसक्नु।प्रमाणीकरणको लागि उपयुक्त निकायमा समस्या।

उपरोक्त समस्याहरूका अतिरिक्त तपशिलका विशिषट समस्याहरू पनि विद्यमान छन्।

- **अपर्याप्त तालीम कार्यक्रमः** १ सेवा ४ समूहका कुल दरबन्दी ६१६ मध्य प्रशिक्षण केन्द्रको लक्ष्यित समूहमा पर्ने ६१६ कर्मचारीहरूलाई प्रति कार्यक्रम २० जना सहभागी राख्दा करिब ३१ तालीमहरूको आवश्यकता रहने। तर नि.से.नि. २०५० को नियम ५३ ख (१) अनुसार प्रत्येक कर्मचारीलाई ३ वर्षमा कम्तिमा १ पटक ५ दिन वा सो भन्दा बढी अवधिको तालीम दिने व्यवस्था मुताविक १ वर्षमा कम्तिमा १६ वटा तालीम कार्यक्रम सञ्चालन गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। तथापि वर्षमा ४ देखि ८ वटा तालीम कार्यक्रमहरू स्वीकृत हुने गरेको स्थितिमा माग र आवश्यकता बमोजिम तालीम सुबिधा उपलव्ध हुन सकेको छैन।
- **एउटै कर्मचारी दोहरीने गरी सहभागीको मनोनयनः** तोकिएको तालीम पहिले नलिएका कर्मचारीहरू मध्येबाट निर्धारित संख्या उल्लेख गरी तालिम सहभागीहरू जिल्ला स्थित कार्यालयहरूबाट प्रशिक्षण केन्द्रले लिखित माग गरे पनि सम्बन्धित कार्यालयहरूबाट पहिले नै तालिम प्राप्त गरी रहेका कर्मचारीहरू मनोनयन भई आउने स्थितिले निजामति सेवा नियमावली तथा सबै कर्मचारीहरूको लागि नीतिको प्रावधान अनुसार प्रगती प्रापेत गर्न थप कठिनाइ रहेको छ।
- **तालीम व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (TIMS) :** जिल्लास्तरमा सञ्चालन भएका कर्मचारी तालिम कार्यक्रमहरूमा संलग्न कर्मचारीहरूको संकेत नम्बरसहितको आवश्यक सूचना तथा तथ्यांक अध्यावधिक गरी राख्नको लागि प्रशिक्षण केन्द्रमा एक छुट्टै सफ्टवयरको कमि भएकोले तालीम व्यवस्थापन सूचना प्रणाली लागू गर्न सकिएको छैन।

३.२ चुनौतीहरू

यस प्रशिक्षण केन्द्रको निर्धारित दूरदृष्टी सोच, लक्ष्य र उद्देश्यहरू प्राप्तिको लागि देहायका चुनौतीहरूको सामना गर्नु जरुरी रहेको छ।

- ❖ तालीम कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा निम्न लिखित विषयबस्तुहरूको सुनश्चितता
  - ○ सवल, सक्षम, सुदृढ, गतिशील र नतिजामूखी वन सेवाको प्रत्याभुति
  - ○ पद र जिम्मेवारी अनुरूप आवश्यकतामा आधारीत तालीम
  - ○ नविनतम् अवधारणा र प्रविधि अनुसार तालीमको आधुनिकीकरण
  - ○ समसामयिक चुनौतीको सामना र समस्याको समाधान
  - ○ कर्मचारीहरूको वृत्ति विकास, नेतृत्व क्षमता विकास र कार्यसम्पादनसँग तालीमको आवद्धता
  - ○ सबै समूह र श्रेणी/तहका पदाधिकारी कर्मचारीहरूको सहभागिता
  - ○ सबै किसिमका (आधारभूत, विशिष्टीकृत, पुनर्ताजगि, सेवा निवृत सहजीकरण) तालीमहरूको सन्तुलित समायोजन।
  - ○ तालीमको बहुपक्षीय उपयोग।
  - ○ जिम्मेवारी र जवाफदेहीताको वहन।
- ❖ तालीम आवश्याकता पहिचान, तालीम कार्यक्रम विकास, तालीम सञ्चालन, तालीम प्रभाव मूल्यांकन सहितको तालीम चक्र बमोजिमका क्रियाकलापहरूको उत्पादन र वितरणको लागि बजेट विनियोजन।
- ❖ तालीम र प्रविधि प्रचार प्रसार सम्बन्धी रामाग्रीहरूको उत्पादन र वितरणको लागि पर्याप्त स्रोत संकलन तथा परिचालन।
- ❖ प्राविधिक अनुसन्धान र परामर्शदायी भूमिका निर्वाह।
- ❖ प्रशिक्षार्थीको प्रतिवद्दता पत्र तयारी कार्यान्वयन तथा कार्य सम्पादन र अनुगमन तथा मूल्याङ्कनलाई मूर्त रूप दिने कार्य।

३.३ सुझावहरू

- ❖ तालीम कर्मचारीहरूलाई विशिष्ट प्रशिक्षक प्रशिक्षण लगायतका तालीम क्रियाकलापहरूमार्फत दक्ष र सक्षम बनाउनु पर्ने।
- ❖ प्रत्येक तालीमलाई बृत्ति विकास र कार्य सम्पादन मूल्याङ्कनसँग लिंक गर्नुपर्ने।

- दुर्गम जिल्लाहरूको लागि घुम्ते तालीम सञ्चालन गर्नु पर्न्।
- तालीमका प्रयोग भएका उपकरणहरू फिल्डमा उपलव्ध हुन पर्ने।
- पछिल्लो तीन वर्ष भित्र ५ वा सोभन्दा बढी कार्यदिन अवधिको स्वदेशी वा बिदेशी तालीम नलिएको भनी सम्बन्धित कर्मचारीहरूले लिखित घोषणामार्फत सम्बन्धित तालीम केन्द्रमा जानकारी गराउन लगाई अभिलेख व्यवस्थापन गर्ने, सोही अनुसार तालीमको लागि इच्छूक र सम्भाव्य कर्मचारीहरूको सूची तयार गर्ने र मनोनयनमा दोहोरिन नदिन सम्बन्धित कार्यालयमा सूची उपलव्ध गराउने।
- मुख्य कार्यक्रम र सहयोगी (अनुसन्धान, अनुगमन, तथा तालीम) कार्यक्रमको लागि ८०:२० को अनुपातमा बजेट विनियोजन हुनपर्ने।
- तालिम केन्द्रमा रहेका कर्मचारीलाई समेत समय सापेक्ष राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय तालिम र भ्रमणको व्यवस्था मिलाई वृत्ति विकास र उत्प्रेरणको अवसर प्रदान गर्दै जानुपर्ने।
- तालिम कार्यक्रमको निम्ति पाठ्यक्रम सूची र तालिम म्यानुयल (Training Manual) तयार गर्दै जाने र तालिममा एकरूपमा ल्याउनुपर्ने।
- तालिमको प्रशिक्षक (सहजीकरण गर्ने सहजकर्ता) सहज रूपमा उपलव्ध गराउनका लागि विज्ञहरूको सूची (Roster List) तयार गर्ने र अध्यावधिक गर्ने कार्य निरन्तर गर्नुपर्ने।
- विभिन्न तालिम प्रदायक निकायहरूको अध्ययन अवलोकन तथा आपसि छलफल अन्तरक्रिया गरी सिकाइ आदान प्रदान गर्नुपर्ने।
- अध्ययन अनुसन्धान कार्यलाई प्रभावकारी बनाउँदै लग्नुपर्ने र बजेट विनियोजन हुनुपर्ने।

अनुसूचीहरू

अनुसूची-१

वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण, कर्णाली प्रदेश सुर्खेतको
स्वीकृत सांगठनिक संरचना र दरबन्दी तालिका

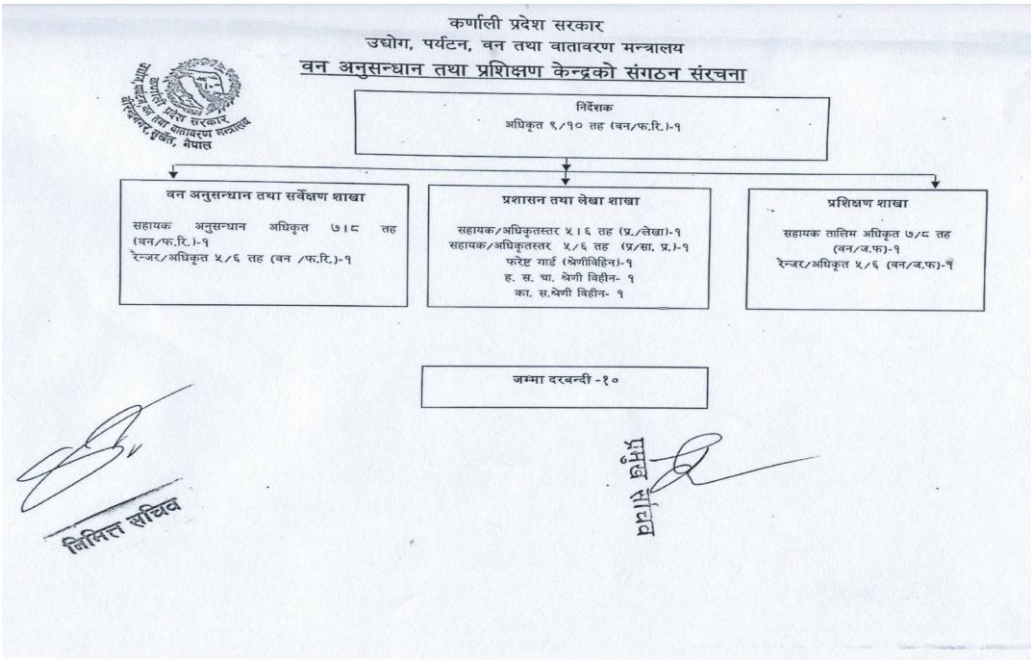

अनुसूची-२

आ. व. २०८१ / २०८२ मा भएको वार्षिक प्रगति ववरण

क्र. स.	कार्यक्रम/ क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति			वित्तीय प्रगति प्रतिशत	भौतिक प्रगति प्रतिशत	कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट			
बजेट उपशीर्षक नं : 30703011 (वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र)												
अ) पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू (ब.उ.शि.नं ३०७०२०११४)												
११.१.२.१	कार्यालय भवन निर्माण	३१११२	वटा	१	२.९६	५	१	२.७३	४.६	९२	100	
११.१.२.२	कम्पाउण्ड वाल निर्माण	३१११२	पटक	१	२.९६	५	१	२.९४	५	१००		
११.३.७.४	प्रिन्टर	३११२२	वटा	१	०.४४	०.७५	१	०.३२	०.५	७१		
११.६.१३.६	फर्निसिङ्ग तथा फिक्चर्स	३११२३	पटक/ संख्या	१	१.७७	३	०	१.७६	३	९९		
क) पूँजीगत खर्च कार्यक्रमको जम्माः				४	८.१३	१३.८	३	७.७५	१३	९५		
आ) चालु खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू												
२.१.१.१	धाराको महसुल	२२१११	पटक	१	०.४१	०.७	१	०.३	०.६	८४		
१.१.१.३	अधिकृतस्तर दशौं	२११११	जना	०	५.७	९.६५	०	५.५	९.३	९६		
१.१.१.५	अधिकृतस्तर आठौं	२११११	जना	०	५.०५	८.५४	१	४.९	८.३	९७		
१.१.१.६	अधिकृतस्तर सातौं	२११११	जना	०	५.०१	८.४७	१	२.५	४.३	५१		
१.१.१.७	अधिकृतस्तर छैटौं	२११११	जना	०	८.३२	१४.१	१	८.२	१४	९९		
१.१.१.८	सहायकस्तर पाँचौं	२११११	जना	०	३.८९	६.५८	१	३.७	६.३	९६		
१.१.१.२५	ह.स.चा. पाँचौं स्तर	२११११	जना	०	४.२४	७.१७	१	४.२	७.१	९९		
१.१.१.३७	वन रक्षक श्रेणी विहिन	२११११	जना	०	३.४	५.७६	१	३.२	५.५	९५		
२.१.२.१	बिद्युत महशुल	२२१११	पटक	१	०.५९	१	१	०.६	१	९९		
२.१.३.१	जारको पिउने पानी	२२१११	जार	१	०.२८	०.४८	१	०.३	०.५	९९		
८.१.३.१	कार्यालयकोलागिघरभाडा	२८१४२	संख्या	१	०.४३	०.७२	१	०.४	०.७	१००		

क्र.स.	कार्यक्रम/ क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति			वित्तीय प्रगति प्रतिशत	भौतिक प्रगति प्रतिशत	कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट			
८.१.५.१	कार्यालयको लागि स्टोर तथा गोदाम घरभाढा	२८१४२	महिना	१	१.४२	२.४	१	०.९	१.६	६५		
२.१.६.१	टेलिफोन महसुल	२२११२	पटक	१	०.२१	०.३६	१	०.२	०.३	८६		

क्र.स.	कार्यक्रम/ क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति			वित्तीय प्रगति प्रतिशत	भौतिक प्रगति प्रतिशत	कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट			
२.१.७.१	ईमेल/ इन्टरनेट/ वेवसाइट महसुल	२२११२	पटक	१	०.४७	०.८	१	०.५	०.८	९९		
१.२.२.१	स्थायी कर्मचारीको महंगी भत्ता	२११३२	जना	१	१.५६	२.६४	१	१	१.७	६६		
२.२.२.२	पेट्रोल- दुई पाङ्ग्रे	२२२१२	लीटर	४८०	०.५१	०.८६	१	०.५	०.९	१००		
२.२.२.३	डिजेल	२२२१२	लीटर	१४४०	१.४५	२.४५	१	१.४	२.४	९८		
२.२.३.२	ग्याँस	२२३१४	संख्या	१	०.२७	०.४५	१	०.३	०.४	९७		
१.२.५.१	कर्णाली प्रोत्साहन तथा विशेष भत्ता	२११३५	जना	१	३.१२	५.२८	१	२.१	३.६	६८		
१.३.१.१	निजामती कर्मचारीहरूको पोशाक खर्च	२११२१	जना	१३	०.७७	१.३	०	०		०		
२.३.१.१	हेभी सवारी साधन मर्मत खर्च	२२२१३	वटा	१	०.४७	०.८	१	०.५	०.८	१००		
२.३.१.२	हलुका सवारी साधन मर्मत खर्च	२२२१३	वटा	१	१.१८	२	१	१.२	२	१००		
२.३.१.३	दुई पाङ्ग्रे सवारी साधन मर्मत खर्च	२२२१३	वटा	५	०.३	०.५	१	०.३	०.५	९९		

क्र.स.	कार्यक्रम/ क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति			वित्तीय प्रगति प्रतिशत	भौतिक प्रगति प्रतिशत	कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट			
२.३.२.१	कम्प्यूटर/ल्यापटप मर्मत खर्च	२२२२१	वटा	१	०.३	०.५	१	०.३	०.५	१००		
२.३.२.४	मर्मत	२२२२१	समूह	१	०.२४	०.४	१	०.२	०.४	१००		
२.४.१.१	कार्यालय मसलन्द सामान खर्च(कार्यालय सामान तथा सेवा)	२२३११	रू.	१	१.७	२.८८	१	१.७	२.९	१००		
१.४.२.१	निजामति कर्मचारीलाई खाद्यन	२११२२	के.जी.	१	४.५२	७.६४	१	३.३	५.५	७२		
२.४.१२.१	छपाई खर्च(कार्यालय सामान तथा सेवा)	२२३१५	पटक	१	०.३५	०.६	१	०.४	०.६	१००		
२.४.१३.१	पत्रपत्रिका तथा पुस्तिका(कार्यालय सामान तथा सेवा)	२२३१५	पटक	१	०.१५	०.२५	१	०.१	०.३	१००		

क्र.स.	कार्यक्रम/ क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति			वित्तीय प्रगति प्रतिशत	भौतिक प्रगति प्रतिशत	कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट			
२.५.७.५	कार्यालय सहयोगी तथा माली	२२४१३	जना	३	५.७	९.६४	१	५.५	९.२	९६		
२.६.१.२.१	नवप्रवेशी वनरक्षकहरूलाई सेवा प्रवेश तालिम(क्षमता विकास तालिम)	२२५११	वटा	१	४.४३	७.५	१	४.४	७.५	१००		

क्र.स.	कार्यक्रम/ क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति			वित्तीय प्रगति प्रतिशत	भौतिक प्रगति प्रतिशत	कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट			
२.६.१.२.२	वन व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित आधुनिक प्रविधि सम्बन्धी तालिम रेन्जर अधिकृत स्तरीय (क्षमता विकास तालिम)	२२५११	वटा	१	२.९	४.९	०	२.४	४	८२		
२.६.१.८	कानुनी कार्यविधि तालिम (अधिकृत तथा रेन्जर स्तरीय)	२२५११	पटक	१	२.०७	३.५	०	२.१	३.५	९९		
२.६.१.२०	वातावरणीय अध्ययन सम्बन्धी तालिम (जनप्रतिनिधि र कर्मचारी)	२२५११	प्याकेज	१	२.६६	४.५	०	२.५	४.२	९४		
२.६.१.२१	Springshed Management Training for Young Foresters	२२५११	प्याकेज	१	२.६६	४.५	१	२.३	३.९	८६		
२.६.२.१	सार्वजनिक खरिद सम्वन्धी तालिम	२२५११	पटक/ संख्या	२	४.१४	७	१	३.१	५.३	७५		
२.६.३.४.१	अन्तर प्रदेशीय वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण सम्बन्धी गोष्ठी (कर्मचारी प्रवोधिकरण कार्यक्रम)	२२५११	वटा	१	१.७७	३	१	१.७७	३	१००		

क्र.स.	कार्यक्रम/ क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति			वित्तीय प्रगति	कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट		
१.६.४.१	निजामति कर्मचारीहरूको विमा कोष सावधिक जिवन	२१२१३	जना	१	२.०७	३.५	०	२.१	३.५	१००	
२.७.५.२८	वार्षिक प्रगति पुस्तिका प्रकाशन	२२५२२	पटक	१	२.६६	४.५	०	२.५	४.२	९३.३	
२.७.२५.१२८	होटल,रेष्टुरेण्ट तथा होमस्टेको लागि आतिथ्यता तालिम	२२५२२	वटा	१	२.६६	४.५	१	२.३	३.९	८६.७	
२.७.२५.१७९	TNA (Training Need Assessment) Workshop	२२५२२	वटा	२	४.१४	७	१	३.१	५.३	७५.७	
२.८.१.१	अनुगमन मूल्याङ्कन तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन भ्रमण खर्च (अनुगमन, मूल्याङ्कन र भ्रमण)	२२६११	पटक	१	१.७७	३	१	१.८	३	१००	
२.८.२.४	भ्रमण खर्च	२२६१२	पटक	१	०.५९	१	१	०.६	०.९७४	९७.४	
२.९.२.१	चार पाङ्ग्रे सवारी साधनको नविकरण तथा बिमा	२२२१४	वटा	१	०.४१	०.७	१	०.४	०.७	१००	
२.९.२.२	दुई पाङ्ग्रे सवारी साधनको नविकरण तथा बिमा	२२२१४	वटा	१	०.२४	०.४	१	०.२	०.४	१००	
२.९.६.१	चियापान खर्च(अन्य)	२२७११	पटक	१	०.८९	१.५	१	०.२	१.४९	९९.३	
ख) चालु खर्च कार्यक्रमको जम्माः				१९७६	९८.१	१५५	३५	९९	१३६.९	८८.१	
कुल जम्मा खर्च				**१९८०**	**१००**	**१६९**	**३८**	**१००**	**१५०.४**	**८८.९**	

क्र.स.	कार्यक्रम / क्रियाकलाप	खर्च शीर्षक	इकाई	वार्षिक लक्ष्य			वार्षिक प्रगति			वित्तीय प्रगति	कैफियत
				परिमाण	भार	बजेट	परिमाण	भार	बजेट		
अ) पूँजीगत खर्च अन्तर्गतका कार्यक्रमहरू अनुसन्धान तथा विकास											
११.५.३०.११४	कर्णाली प्रदेशमा संरक्षित क्षेत्र भन्दा वाहिर कस्तुरी मृग को वासस्थान पहिचान तथा नक्सांकन	३११७२	वटा	१	१८	७	१	१८	०	०	
११.५.३०.१२४	Status of Human-Wildlife Conflict and mitigation measures in Karnali	३११७२	वटा	१	२५.६	१०	१	२६	९.३७	९३.७	
११.५.३०.१२५	Betula Utilis (भोजपत्र) Conservation Action Plan	३११७२	पटक	१	३०.८	१२	१	३१	११.६३	९६.९	
११.५.३०.१२८	Impacts of Yarsa Collectors on Rangeland	३११७२	पटक	१	२५.६	१०	१	२६	०	०	
ग) अनुसन्धान तथा विकास कार्यक्रमको जम्माः				४	१००	३९	४	१००	२१	५३.८	
कुल जम्मा खर्च(क+ ख +ग)				**१९८४**		**२०८**	**४२**		**१७१.४**	**८२.३१**	

अनुसूची-३

तालिम पाठ्यक्रम र गोष्ठीमा छलफल भएका मूल विषयवस्तुहरू

१. नव प्रवेशी वन रक्षकहरूलाई सेवा प्रवेश तालिम

सि.नं.	विषयवस्तु
१	वन सेवाको परिचय तथा उद्देश्यहरू संघीयतापछि वन संरचनाहरू (वन संरचनाहरूको चिनारी, अवस्था र जिम्मेवारीहरू)
२	कर्मचारीहरूको आचरण,वन रक्षकको कार्य विवरण,वन संरक्षण र व्यवस्थापनमा वन रक्षकको भुमिका
३	नेपालमा पाइने विभिन्न प्रकारका वनहरू र वन व्यवस्थापनका पद्धतिहरू
४	डिभिजन वन कार्यालयका समग्र जिम्मेवारीहरू (जिल्लाका उदाहरणीय कार्यहरू प्रस्तुती)
५	नर्सरी व्यवस्थापन, विरुवा उत्पादन तथा वृक्षारोपण सम्बन्धी जानकारी विभिन्न क्षेत्रमा हुने वृक्षारोपण (सडक किनारा, शहरी, नदिउकास, आदी)
६	वन डढेलो नियन्त्रण र रोकथामका उपायहरू
७	वन ऐन नियमहरू बारे जानकारी (संघीय वन ए]न तथा नियमावली र प्रदेश वन ए]न तथा नियमावली मा भएका मुख्य व्यवस्थाहरू)
८	वन सुरक्षा र वन सुरक्षा योजना सम्बन्धी जानकारी
९	मानव वन्यजन्तु द्धन्द तथा न्यूनीकरणका उपायहरू,वन्यजन्तुले पुर्याएको क्षतिपुर्ति सक्बन्धि व्यवस्थाहरू
१०	वन तथा वातावरण सम्बन्धित कानुनी प्रावधान (संविधान तथा अन्य नितिहरू) र वन तथा वन्जन्तु सम्बन्धी नीती निर्देशिका कार्यविधि
११	भु-संरक्षण, भु-जलाधार व्यवस्थापन तथा कार्यालयबाट भएका भू संरक्षण विधि,कार्यहरू
१२	वन अपराध तथा अनुसन्धानको परिचय,अनुसन्धान प्रक्रियाको सामान्य जानकारी अनुसन्धान तथा तहकिकातमा खटिएका कर्मचारीले गर्ने कार्य
१३	जाहेरी दरखास्त,घटनास्थल,बरामदी र खानतलासी मुचुल्का,दसीको मालसमान कब्जामा लिने,घटनास्थलको प्रकृती मुचुल्का,घटना विवरण पक्राउ पुर्जी तथा हिरासतमा लिदा विचारणीय पक्षहरू
१४	कर्णाली प्रदेशमा जडिबुटीको अवस्था, जडिबुटी संकलन तथा निकासी सम्बन्धी प्रक्रियाको जानकारी
१५	वन क्षेत्रका योजनाहरू,सामुदायिक वन कार्ययोजना तथा विधान सम्बन्धी जानकारी

सि.नं.	विषयवस्तु
१६	काठजन्य वन संलन तथा सदुपयोग निकासी सम्बन्धी कानुनी प्रक्रिया,निजी आवादी जग्गाको काठदाउरा विक्रिवितरण प्रक्रिया जानकारी
१७	वन कार्यालय व्यवस्थापन तथा चिठी पत्र दर्ता चलानी, फाइलिङ तथा जिन्सी सामान व्यवस्थापन
१८	लैगिक तथा सामाजिक समावेसिकरणको अवस्था,कार्य स्थलमा हुने यौनजन्य दुव्र्यवहार÷लैंैङ्गिक हिंसा
१९	खोटो संकलन कार्यविधि तथा खोटो संकलन कार्यको अनुगमन प्रक्रिया
२०	कृषी वन प्रणालीको उद्देश्य, महत्व तथा चुनौती
२१	घरधुरी सर्वेक्षण तथा सामुदायिक वन अनुगमन फाराम सम्बन्धी जानकारी
२२	जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरण तथा अनुकुलन
२३	वन तथा जैविक विविधताको अवस्था,जैविक विविधता संरक्षणका चुनौतिहरू र समाधान तथा संरक्षणमा सरोकारवालाहरूको भुमिका
२४	जिपियसबारे जानकारी, ऐतिहासिक पृष्ठभुमी र वनश्रोत सर्भेक्षणमा जिपीयसको प्रयोग
२५	GPS handling and Setting,जिपिएस प्रयोग गर्दा विचार पुराउनुपर्ने कुराहरू
२६	जिपीयसवाट तथ्यांक संकलन गर्ने तरिका तथा Data Management
२७	जिपीयसवाट तथ्यांक संकलन र फिल्ड अभ्यास
२८	वन सर्वेक्षण परिचय आवश्यकता तथा नेपालमा सामुदायिक वन साथमा नेपालको वन मापन सम्वन्धी जानकारी
२९	वन सर्वेक्षणमा प्रयोग हुने विभिन्न प्रकारका उपकरणहरू तथा तिनको प्रयोग
३०	स्याम्पलीगको परिचय विधि÷तरिकाहरू (स्याम्पलींग कसरी गर्ने),
३१	स्याम्पल पल्टको आकार र साइज बारे जानकारी
३२	स्याम्पलीङ इन्टेनसिटी तथा स्याम्पल पल्टको संख्या निर्धारण र स्याम्पल पल्टका एकदेखि अर्काको दूरी निर्धारण
३३	स्याम्पल प्लटभित्र रूख बिरूवा र वन पैदावार नापजाँच विधि तथा रूखको गुणस्तर छुट्याउने आधारहरू,
३४	रुखको गोलाइ,व्यास तथा उचाइ नाप्ने तरीका, विचार पुरयाउनु पर्ने कुराहरू, तथा फिल्ड अभ्यास
३५	खडा रुख, गोलिया काठ तथा फलेकको आयतन निकाल्ने तरिका तथा मापन एकाइ रुपान्तरण तथा फिल्ड अभ्यास

२. कानुनी कार्यविधि तथा सेवा प्रवेश तालिम

सि.नं.	विषयवस्तु
१	वन सेवाको संगठनिक संरचना र जिम्मेवारी (संघीय तथा प्रदेश संरचनाहरू),वन क्षेत्रमा Chain of Command
२	वन सेवाको आधारभुत अभिमुखीकरण (वन सेवाको परिचय र कार्यप्रकृति)
४	संघीय वन ऐन तथा नियमावली,कर्णाली प्रदेश वन ऐन तथा नियमावलीमा भएका मुख्य मुख्य प्रावधानहरू तथा तिनको कार्यान्वयन, सवालहरू
५	समुदाय परिचालन तथा सम्बन्ध विस्तार (Rapport Building),गस्ती गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू
६	डिभिजन वन कार्यालयद्धारा सम्पादित कार्यहरूको चिनारी
७	सोचका आधार, दृष्टिकोण र रुपान्तरणका आधार
८	बन कार्यालय र कर्मचारीहरूको सवलपक्षहरूको लेखाजोखा
९	गुणस्तरीय सेवा र लक्ष्य प्राप्तिका लागि सकारात्मक सोचको शक्ति र भुमिका
१०	जिम्मेवारी, जवाफदेहीताको र प्रतिवद्धता
११	मन्त्रालयको आ.व. २०८१/०८२ को वार्षिक कार्यक्रम कार्यान्वयन कार्यविधि जानकारी (सब डिभिजन वन कार्यालयको व्यवस्थापन र सञ्चालन)
१२	एकिकृत जलाधार व्यवस्थापन सम्बन्धी जानकारी,भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालयद्धारा भएका कार्यहरूको चिनारी
१३	कार्यालय प्रशासन (दर्ता चलानी, विदा, हाजिरी, काज,टिप्पणी लेखन आदी),सिटरोल, सम्पत्ति विवरण, कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन (ना.ल.को, सं.को,सावधिक बिमा, बारे सामान्य जानकारी)
१४	सार्वजनिक खरिद ऐन २०६३ तथा सार्वजनिक खरिद नियमावली २०६४(खरीद कार्यको तयारि,कार्यसुची,Bidding Document तयारी)
१५	योजना /आयोजना सर्वे लागत अनुमान र स्वीकृती प्रक्रिया(Practical)
१६	कार्य सञ्चालन,अनुगमन मुल्याकंन,नापी तथा कार्यसम्पन्न प्रतिवेदन /हस्तान्तरणप्रक्रिया (Practical)(वार्षिक कार्यक्रम सञ्चालन)
१७	खोटो संकलन कार्यविधि
१८	काठ दाउरा संकलन तथा विक्रिवितरण कार्यविधि(सामुदायिक वन,सरकारद्धारा व्यवस्थित वन,निजि वन)
१९	जडिबुटी संकलन कार्यविधि
२०	वन स्रोत मापन सम्बन्धी फिल्ड अभ्यास
२१	वन स्रोत मापन सम्बन्धी फिल्ड अभ्यास

सि.नं.	विषयवस्तु
२२	वन क्षेत्रमा लैङ्गिक सवाल र यसको मूल प्रवाहिकरण
२३	नेपालमा भष्टाचार समबन्धि व्यवस्था,उपलब्धि तथा चुनौती,वन क्षेत्रबाट आएका समस्याहरूको जानकारी
२४	वन तथा वन्यजन्तु अपराध नियन्त्रणका आधारभुत पक्षहरू, वन तथा वन जन्तु अपराध नियन्त्रणमा विधमान वन सम्वन्धि ऐन कानुन सम्वन्धि व्यवस्था,संवैधानिक व्यवस्था
२५	अनुसन्धान अधिकारीले विशेष ध्यान दिनुपर्ने कानुनी व्यवस्था (,फौजदारी मुद्दा, कानुनका सामान्य सिदान्त, न्यायिक र अर्धन्यायिक निकायहरू(मुलुकी अपराध संहिता, २०७४,मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४
२६	वन जन्य कसुर अनुसन्धान र मानव अधिकार,यातना विरुद्धको कानूनी प्रावधान, शून्य सहनशीलता र व्यक्तिगत उत्तरदायित्व,वनजन्य कसुर सम्बन्धी मुद्धामा न्यायिक दर्ष्टिकोण
२७	वनजन्य कसुरको अनुसन्धान(१)
२८	लिखतको मस्यौदा लेखन अभ्यास
२९	मस्यौदा उपरको पृष्ठपोषण
३०	वन अपराध नियन्त्रण तथा अनुसन्धानमा नेपाल प्रहरीको भुमिका, हतकडि प्रयोग गर्नुपर्ने अवस्था र मानवअधिकार
३१	वन अपराध नियन्त्रणसम्बन्धी कार्यहरू र ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू,डिभिजन वन कार्यालयमा दर्ता भइ अनुसन्धान भइरहेका विभिन्न वन मुद्दाहरू तथा वन मुद्दा सम्वन्धि नजिरहरू
३२	वनजन्य कसुरको अनुसन्धान(२)
३३	लिखतको मस्यौदा लेखन अभ्यास
३४	मस्यौदा उपरको पृष्ठपोषण
३५	वनजन्य कसुरको अनुसन्धान(३)
३६	लिखतको मस्यौदा लेखन अभ्यास
३७	मस्यौदा उपरको पृष्ठपोषण
३८	वनजन्य अपराध सम्बन्धी मुद्धाको अभियोजन(४)
३९	मुद्दा चल्ने नचल्ने निर्णयका लागि सरकारी वकिल कहाँ पठाउने कार्यविधि, वन सम्बन्धी मुद्धाका मिसिलहरूको छलफल
४०	अभियोग पत्र मुद्धा लेखन अभ्यास
४०	अभियोग पत्र मस्योदा प्रस्तुती र पृष्ठपोषण

३. Springshed Management Training to Young Forester (अधिकृत/रेञ्जर स्तरीय)

सि न	विषयवस्तु
१	जलाधार क्षेत्रको तल्लो र माथिल्लो क्षेत्रमा वातावरणीय सेवाको भूक्तानी
२	जलाधार र मूलाधार, जलाधार व्यवस्थापन र मूलाधार व्यवस्थापन अवधारणा
३	मूल कसरी निस्कन्छ ? मूलको प्रकार, जलपुर्नभरण कसरी हुन्छ
४	Rock structures Planner structures and orientation i.e. strike, dip angle and dip amount, joints, fractures
५	जलाधार नक्साकंन (जी.आइ.एस र Topo नक्साबाट) Maps.me mobile app installed
६	Hydrological cycle, ground water, aquifers, Rock cycles and rock types, groundwater in rocks
७	Selection of springs for long-term monitoring, measuring springs
८	Discharge. Measurement and Spring survey in field
९	Understanding social and governance systems related to springs.
१०	Software Installed: [www.earthpoints.us website, stereo net] and Practical for the participants and how to use it in the field.
११	Geological survey and data collection in field
१२	Guessing springshed area based upon the spring hydrograph
१३	Basic knowledge on GIS for springshed delineation
१४	Field Work: Infiltration Test, Discharge Measurement,
१५	Field Work:Spring survey, Geological survey
१६	Field Data Compilation to produce Collected Information in Google EARTH
१७	Producing a Geological Map
१८	Plotting attitude of rock using stereo net
१९	Creating a conceptual hydrological layout of the springshed
२०	Broad identification of the mountain aquifer, and demarcation and analysis of the recharge area
२१	Developing springshed management and Governance protocols
२२	Measuring the impact of spring revival activities. Best examples
२३	मूलाधार क्षेत्रमा पुर्नःभरणका विभिन्न तरिकाहरू
२४	मूलाधार क्षेत्रका सामुदायिक वन र खानेपानी उपभोक्तासँग मूलाधार व्यवस्थापन योजना निर्माण सम्बन्धी अन्तक्रिया तथा योजना निर्माण
२५	सामुहिक प्रस्तुतीकरण,प्रस्तुतीकरणमा पृष्ठपोषण

४. सार्वजनिक खरीद सम्बन्धी तालिम (अधिकृत स्तरीय)

Date	First Session	Second Session	Third Session	Fourth Session
1	**1. Overview of Public Procurement** • Major features of Procurement Act/Regulation • Role of PPMO • Advice and Opinion • Black listing • Procurement Review	**2. Procurement Unit and Plan** • Concept of procurement unit • Role & responsibility of procurement unit • Preparation process of master and annual procurement plan	**3. Procurement Methods** • Open Bidding • Limited Bidding • One stage and two stage Bidding • One Stage and Two Stage Bidding • Single Envelope and Two Envelope Bidding • Pre- Qualification and Post Qualification	**4. Procurement Methods** • Direct purchase • Sealed Quotation • User's Committee • Nongovernmental organization • Force account • Emergency Procurement • Catalogue Shopping • Buy back method • Limited Tendering • Lump sum method
2	**5. Bidding Procedures** • National Bid • International Bid • Notice – Purchase of Bid_ • Sale of Bid document • Pre-bid meeting • Characteristics/ Amendment • Submission • Withdraw/Modification • Opening/Minuting (Responsibility of Bid opening members)	**6. Cost estimation, Rate Analysis, Specification** • Cost Estimate preparation • Rate Analysis • Specification	**7. Bid Document Preparation** • Preparation procedures ITB, Bid data sheet • Qualification criteria • Schedule of Requirements • Evaluation criteria • Condition of contract (GCC, SCC) • Price adjustment • Variation	**8. Bid Evaluation** • Bid examination details • Bid evaluation process • Preparation of evaluation reports
3	**9. Contract Management** • General concept • Mobilization • Time extension • Payment • Completion and acceptance • Compensation events • Termination	**10. Procurement of Consulting Service** • Preparation of cost estimate • Selection methods • Preparation of TOR • Preparation of EOI, RFP • Short –listing Process	**11. Evaluation process in Consulting Service** • Examination details for EOI and RFP • Evaluation process for EOI and RFP • Preparation of evaluation reports	**12. Overview of e-GP System** • Q&A • Closing

Date	First Session	Second Session	Third Session	Fourth Session
4	13. Introduction of E-GP and its importance in Nepal	14. EGP portal organization and user interface, E-GP user login registered and dash board navigation,procrument plan in E-GP and process of budget upload in E-GP, • Extension of Time, Termination and blacklisting, Variation order	15. Teder Process in E-GP,document preparation and upload process in E-GP,Preparation of bid document (Invitation to bids, ITB, Bid Data sheet, GCC, SCC, Bidders' Eligibility, Development of Qualification Criteria, Bidding Forms, Work Requirements)	16. RFP,RFQ,tender notice,upload e-signature,E-bid evaluation and tender Tender Contract in E-GP and upload

५. वातावरणीय अध्ययन सम्बन्धी तालिम (जनप्रतिनिधि र कर्मचारी)

सि.न.	विषयवस्तु
१	विकास र वातावरणको सम्बन्ध, नेपालमा वातावरणीय अध्ययनको पृष्ठभूमि र वातावरणीय अध्ययनको सान्दर्भिकता तथा औचित्य - I
	विकास र वातावरणको सम्बन्ध, नेपालमा वातावरणीय अध्ययनको पृष्ठभूमि र वातावरणीय अध्ययनको सान्दर्भिकता तथा औचित्य - II
१	नेपालको वातावरण संरक्षण सम्बन्धी नीतिगत र कानुनी व्यवस्थाहरू (संघीय, प्रादेशिक तथा स्थानीय तहमा भएका वातावरण संरक्षण सम्बन्धी कानुनी व्यवस्थाहरू), निर्देशिका, मापदण्ड, परिपत्रहरू (स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, जग्गाप्राप्ति ऐन, वन ऐन, जलस्रोत ऐन, फोहरमैला व्यवस्थापन ऐन लगायत)
२	स्थानीय तहमा वातावरणीय अध्ययनको आवश्यकता र औचित्य
	वातावरणीय अध्ययनको प्रकारहरू र तिनको प्रक्रिया (संक्षिप्त वातावरणीय अध्ययन, प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण र वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन)
	चिया समय
३	वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदनले समेट्न विषयहरू (प्रमुख वातावरणीय सवाल, विकल्प विश्लेषण, वातावरणीय प्रभाव न्यूनीकरणका उपायहरू)
४	वातावरणीय अध्ययन प्रतिवेदनको स्वीकृति, कार्यान्वयन र अनुगमन
५	वातावरणीय अध्ययन प्रक्रियामा, प्रस्तावक, परामर्शदाता, नियमनकारी निकाय, स्थानीय समुदाय र सरोकारवालाहरूको भूमिका
६	अभिमुखिकरण समापन कार्यक्रम

६. होटल,रेष्टुरेण्ट तथा होमस्टेको लागि आतिथ्यता तालिम

सेसन	विषयवस्तु
१	Introduction and,Importance of Hospitality
२	Introduction of Tourism and, interrelatioship between tourism and Hospitality.
३	Short discription of Hotel,Resturant, Resort and their purpose
४	Roles of hospitality and practical apllication of hospitality to the new guest
५	Introduction and concept of complete food
६	Protein,vitamin,fat rich foods in hotel,resturant and need of nutrients food for the visitors
७	Introduction of HACCP(hazard analysis critical control point) and Food Safety
८	What is services and types of services

अनुसूची-५

आ.व.२०८१/०८२ मा सञ्चालित तालिम र गोष्ठी कार्यक्रमका सहभागीहरूको विवरण

१. नवप्रवेशी वन रक्षकहरूलाई सेवा प्रवेश तालिम

कार्यक्रम संयोजक : साबित्रा खड्का
मिति : २०८१/०५/०५ देखि ११ सम्म
र २०८१/०५/१२ देखि २०८१/०५/१८
सहभागी संख्या : ४८ महिला/पुरुष: ८/४०

सि.नं.	सहभागीको नाम, थर	पद	कार्यालयको नाम
१	कृष्ण बहादुर गिरी	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय जाजरकोट
२	सनि देवल कठरिया	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,दैलेख
३	धन बहादुर वली	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय जाजरकोट
४	भुपेन्द्र परियार	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय जाजरकोट
५	गोबिन्द कार्की	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,हुम्ला
६	सन्तोष चौधरी	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,दैलेख
७	खड्क राज मल्ल	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,हुम्ला
८	डिल बहादुर थापा	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,भेरी सुर्खेत
९	ललित बहादुर विक	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,भेरी सुर्खेत
१०	तिर्थराज जैसी	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,भेरी सुर्खेत
११	रेशम बुढा	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,डोल्पा
१२	ओम शुभम कोछार	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,डोल्पा
१३	शिव शंकर यादव	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,डोल्पा
१४	विमल चन्द	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,सल्यान
१५	सुदाम जैसी	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,सल्यान
१६	पवित्रा बुढा	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,दैलेख
१७	राज कुमारी चौधरी	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,सल्यान
१८	प्रियंका पुन मगर	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,दैलेख
१९	अमृता बोहरा	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,सल्यान
२०	प्रदिप केबट	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,डोल्पा

सि.नं.	सहभागीको नाम, थर	पद	कार्यालयको नाम
२१	बल बहादुर खड्का	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,दैलेख
२२	नविन घर्ती मगर	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,रुकुम पश्चिम
२३	विरेन्द्र चौधरी	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,रुकुम पश्चिम
२४	विरेन्द्र ओली	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,रुकुम पश्चिम
२५	दिपेन्द्र बहादुर शाही	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय कालिकोट
२६	भुमि सिम्खडा	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय कालिकोट
२७	सलिना रावत	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय कालिकोट
२८	विपना ओली	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,दैलेख
२९	अनिल चौधरी	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,दैलेख
३०	रमेश यादव	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,दैलेख
३१	अर्जुन वि सि	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,भेरी सुर्खेत
३२	कमल कुमार शाह	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,भेरी सुर्खेत
३३	सरोज कालुङ्ग मगर	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,भेरी सुर्खेत
३४	बासुदेव गौतम	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,भेरी सुर्खेत
३५	लोकेन्द्र कार्की	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,भेरी सुर्खेत
३६	संजय कुमार मण्डल	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,डोल्पा
३७	टेक बहादुर रावत	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,डोल्पा
३८	जिवनराज बुढा	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,डोल्पा
३९	जोवना पाण्डे	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,डोल्पा
४०	गणेश पुन	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,सल्यान
४१	खेम बहादुर क्षेडाल	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,सल्यान
४२	काँशिराम मण्डेल	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,सल्यान
४३	राज कुमार शाही	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,सल्यान
४४	पुष्प कुमार कडायत	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,सल्यान
४५	राम कृष्ण पाण्डे	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,मुगु
४६	कर्ण प्रसाद पाण्डे	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,मुगु
४७	जंग नेपाली	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,हुम्ला
४८	रमेश कार्की	वन रक्षक	डिभिजन वन कार्यालय,हुम्ला

२. कानुनी कार्यविधि तथा सेवा प्रवेश तालिम

कार्यक्रम संयोजक : साबित्रा खड्का

मिति : २०८१/०९/११ देखि २०८१/०९/१८

सहभागी संख्या : ४३ महिला/पुरुष: ८/३५

सि.नं.	सहभागीको नाम थर	पद	कार्यालयको नाम
१	राजेश साह	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
२	भुमी प्रकाश चौधरी थारु	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
३	योन्जन दाहाल	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
४	सरोज रिजाल	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
५	सम्वन्ध रेग्मी	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
६	सुरज खनाल	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
७	शोहेल अरमान अंसारी	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
८	सेजल वर्मा	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
९	अनिसा पराजुली	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
१०	नारायण रीजाल	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
११	विवेक थापा क्षेत्री	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
१२	विवेक वेल्वासे	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
१३	सुनिलकमल कंडेल	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
१४	दिपेन्द्र कोइराला	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
१५	रमेश चौधरी	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
१६	क्षितिज अमगाई	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
१७	रविन्द्र कुमार अधिकारी	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
१८	शिव सारु	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
१९	दिवश चन्द	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
२०	कमल अधिकारी	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
२१	रुवेन राज गिरी	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
२२	हरीश खत्री	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
२३	विशाल अर्याल	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
२४	गगन बहादुर बुढा	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
२५	सन्तोष श्रेष्ठ	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
२६	अखिलेश यादव	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
२७	धनञ्जय कंडेल	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत

सि.नं.	सहभागीको नाम थर	पद	कार्यालयको नाम
२८	अनिल रसाईली	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
२९	वाबुलाल योन्जन	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
३०	मुकुन्द पौडेल	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
३१	रकशन्दा सेढाई	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
३२	सावित्रि जोशी	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
३३	विस्मिता अर्याल	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
३४	मनोज पराजुली	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
३५	भरत रोकाय	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
३६	तारा सिंह भुल	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
३७	सारा परियार	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
३८	कविता घले	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
३९	व्रिन्दा नेपालि	वालिविकास अधिकृत	भू तथा जलधार व्यवस्थापन कार्यालय
४०	रविन्द्र पुन मगर	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
४१	दिभ्याँशु पाण्डे	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
४२	आशिका पौडेल	वन अधिकृत	उ. प. व .तथा वा. मन्त्रालय, सुर्खेत
४३	यज्ञ रोकाय	इन्जिनियर	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय

३. Springshed Management Training to Young Forester

कार्यक्रम संयोजक : साबित्रा खड्का

मिति : २०८१/०९/२१ देखि २०८१/०९/२५

सहभागी संख्या : २८ महिला/पुरुष: ६/२२

सि.नं.	नाम	पद	कार्यालयको नाम
१	शोहेल अरमान अंसारी	वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय कालिकोट
२	खड्क महत	रेन्जर	डिभिजन वन कार्यालय कालिकोट
३	रक्शन्दा सेढाई	वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय,दैलेख
४	दिवस चन्द	वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय,दैलेख
५	निरज झा	वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय,भेरी सुर्खेत
६	प्रिन्स जैसवाल	वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय,भेरी सुर्खेत
७	बसन्ती बुढा	वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय,मुगु

सि.नं.	नाम	पद	कार्यालयको नाम
८	सुरज खनाल	जलाधार व्यवस्थापन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय कालिकोट
९	गगन बहादुर बुढा	वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय डोल्पा
१०	कमल अधिकारी	वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय डोल्पा
११	तेजेन्द्र रावल	वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय जुम्ला
१२	क्षितिज अमगाई	वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय सुर्खेत
१३	भुमिप्रकाश चौधरी थारु	वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय सुर्खेत
१४	हरीश खत्री	वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय सुर्खेत
१५	राजेश शाह	वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय रुकुम पश्चिम
१६	सुरेन्द्र शाह	जलाधार व्यवस्थापन अधिकृत	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय सुर्खेत
१७	ज्योति ढकाल	भू संरक्षण सहायक	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय सुर्खेत
१८	बिन्दा नेपाली	बालि विकास अधिकृत	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय सुर्खेत
१९	होम कुमारी न्यौपाने	जलाधार व्यवस्थापन अधिकृत	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय सुर्खेत
२०	यज्ञ रोकाय	ईन्जिनियर	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय सुर्खेत
२१	प्रशान्त श्रेष्ठ	वरिष्ठ वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय सुर्खेत
२२	चित्रण शर्मा	वरिष्ठ वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय सुर्खेत
२३	सुनिल कमल कडेंल	वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय सुर्खेत
२४	रेजिना आचार्य	जलाधार व्यवस्थापन अधिकृत	उ. प. व. वा. मन्त्रालय,सुर्खेत
२५	दिनेशजंग खत्री	वरिष्ठ वन अधिकृत	उ. प. व. वा. मन्त्रालय,सुर्खेत
२६	साबित्री जोशी	वन अधिकृत	प्रदेश वन निर्देशनालय सुर्खेत
२७	केशव बस्याल	वातावरण निरिक्षक	उ. प. व. वा. मन्त्रालय,सुर्खेत
२८	लोकेन्द्र बहादुर भण्डारी	वरिष्ठ जलाधार व्यवस्थापन अधिकृत	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय जुम्ला

४. **Springshed Management Training to Young Forester (वन प्राविधिक र उपभोक्ता समूह)**

कार्यक्रम संयोजक : साबित्रा खड्का
मिति : २०८२/०२/२१
सहभागी संख्या : ४७ महिला/पुरुष : ७/४०

सि.न	सहभागीको नाम	पद	कार्यरत कार्यालय
१	गणेश खाम्चा	वन अधिकृत	बड्डीचौर स.डि.व.का सुर्खेत
२	केशव वली	रेन्जर	बराहताल स.डी.व.का सुर्खेत
३	दिनेश विश्वकर्मा	फरेष्टर	लेखगाउँ स.डि.व.का सुर्खेत
४	एकराज न्यौपाने	रेन्जर	बड्डीचौर स.डि.व.का सुर्खेत
५	रीता पण्डे	रेन्जर	चौकुने स.डि.व.का सुर्खेत
६	कमला घर्ती मगर	रेन्जर	पञ्पुरी स.डि.व.का सुर्खेत
७	हर्क बहादुर विश्वकर्मा	वन रक्षक	बड्डीचौर स.डि.व.का सुर्खेत
८	यूवक बहादुर शाही	वन रक्षक	बराहताल स.डि.व.का सुर्खेत
९	मान बहादुर बुढाथोकी	वन रक्षक	लेखगाउँ स.डि.व.का सुर्खेत
१०	ललित बहादुर वि.क	वन रक्षक	चौकुने स.डि.व.का सुर्खेत
११	विकाश नेपाली	वन रक्षक	लेखगाउँ स.डि.व.का सुर्खेत
१२	डिल बहादुर थापा	वन रक्षक	बड्डीचौर स.डि.व.का सुर्खेत
१३	तिर्थराज जैसी	वन रक्षक	लेखगाउँ स.डि.व.का सुर्खेत
१४	मिम बहादुर शाही	वन रक्षक	बराहताल स.डि.व.का सुर्खेत
१५	जितेन्द्र कुमार शाही	वन रक्षक	बराहताल स.डि.व.का सुर्खेत
१६	कमल कुमार शाहा	वन रक्षक	बराहताल स.डि.व.का सुर्खेत
१७	शैलेन्द्र शाही	फरेष्टर	डिभिजन वन कार्यालय भेरी
१८	देवेन्द्र महत	रेन्जर	वेतान कर्णाली स.डि.व.का
१९	ओम बहादुर महतारा	अध्यक्ष	गेरुपानी हरीयाली सा.व.उ.स वारहताल ४ सुर्खेत
२०	अम्मर बहादुर घर्तीमगर	अध्यक्ष	रानिघाट सा.व.उ.स बराहताल २ सुर्खेत
२१	रव बहादुर वली	अध्यक्ष	शिखरबास सा.व.उ.स बराहताल २ सुर्खेत

सि.न	सहभागीको नाम	पद	कार्यरत कार्यालय
२२	रमेश रिजाल	सदस्य	रुइनिया डाँडा सा.व.उ.स बराहताल ५ सुर्खेत
२३	मनिराम कडेल	सचिव	सरस्वती सा.व.उ.स पञ्चपुरी ३ सुर्खेत
२४	लाल बहादुर शाही	अध्यक्ष	धपेनी सा.व.उ.स बराहताल १० सुर्खेत
२५	खगेन्द्र बहादुर गौतम	अध्यक्ष	जनकल्याण सा.व.उ.स बराहताल ८ सुर्खेत
२६	गोपाल गुरुङ्ग	अध्यक्ष	मसिना सा.व.उ.स बराहताल ८ सुर्खेत
२७	यामला बासतोला	अध्यक्ष	सिद्देश्वरी सा.व.उ.स पञ्चपुरी ५ सुर्खेत
२८	अस्मिता सारु मगर	सदस्य	झाक्रेपानी महिला सा.व.उ.स बराहताल ५ सुर्खेत
२९	प्रेम सिजाली मगर	अध्यक्ष	झाक्रेपानी महिला सा.व.उ.स बराहताल ५ सुर्खेत
३०	सान्तिकुमारी सारु	सचिव	चिउरीखाल सा.व.उ.स बराहताल ७ सुर्खेत
३१	लाल बहादुर थापा	अध्यक्ष	नेवारखोला खानेपानी उपभोक्ता समूह बराहताल ५ सुर्खेत
३२	डिल बहादुर मर्साङ्गी	सदस्य	हल्दु अमलखाली खा.पा.उ.स बराहताल ५ सुर्खेत
३३	धन बहादुर मसाङ्गी मगर	अध्यक्ष	साजघारी सा.व.उ.स बराहताल ५ सुर्खेत
३४	कर्ण बहादुर देउवा	सचिव	पेटीखोला सा.व.उ.स पञ्चपुरी ७ सुर्खेत
३५	जयलाल रावत	अध्यक्ष	देवस्थान सा.व.उ.स बराहताल पञ्चपुरी 1 सुर्खेत
३६	डिल बहादुर वि.सि	कोषाध्यक्ष	देवस्थान सा.व.उ.स बराहताल पञ्चपुरी 1 सुर्खेत
३७	गौकली बुढा	कोषाध्यक्ष	सालघारी सा.व.उ.स पञ्चपुरी ६ सुर्खेत
३८	कोपिला सुनार	उपाध्यक्ष	सम्झना सा.व.उ.स बराहताल 10 सुर्खेत
३९	तारा कुमारी वि.सि	अध्यक्ष	महादेव सा.व.उ.स बराहताल 6 सुर्खेत
४०	बल बहादुर गौतम	अध्यक्ष	सहलगानी खा.पा.उ.स बराहताल ५
४१	दिपक नेपाल	उपाध्यक्ष	सहलगानी खा.पा.उ.स बराहताल ५
४२	अर्जुन कुमार बुचा मगर	सदस्य	सहलगानि खा.पा.उ.स बराहताल ५ सुर्खेत
४३	चक्रनाथ कुवर	सचिव	सिन्केघारी सा.व.उ.स पञ्चपुरी २ सुर्खेत
४४	उमेश नेपाली	अध्यक्ष	कोटामूल सरक्षण समिति पञ्चपुरी २ सुर्खेत
४५	भिम बहादुर विश्वकर्मा	अध्यक्ष	चिउरीखाल सा.व.उ.स बरामताल ७ सुर्खेत
४६	रत्नलाल सुवेदी	सदस्य	सहलगानि खा.पा.उ.स बराहताल ५ सुर्खेत
४७	सकर बडुवाल	सदस्य	नवदुर्गा सा.व.उ.स वराहताल ४ सुर्खेत

५. वातावरणीय अध्ययन सम्बन्धी तालिम

कार्यक्रम संयोजक : साबित्रा खड्का
मिति : २०८२/०३/१२
सहभागी संख्या : १९ महिला/पुरुष: ४/२२

सि.न	सहभागीको नाम	पद	कार्यरत कार्यालय
1	टेक बहादुर रावल	डिभिजनल वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय सल्यान
२	ललितजग खडका	वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय सल्यान
३	अन्जना शर्मा	वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय सल्यान
४	विशाल अर्याल	वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय सल्यान
५	शन्त बहादुर थापा	वन अधिकृत	सारदा स डी व का
६	सनम थापा	इन्जिनियर	डिभिजन वन कार्यालय सल्यान
७	रमाकान्त आचार्य	लेखापाल	डिभिजन वन कार्यालय सल्यान
८	खिम प्रकाश राणा	ना सु	डिभिजन वन कार्यालय सल्यान
९	विना बस्नेत	रेन्जर	डिभिजन वन कार्यालय सल्यान
१०	पवित्रा रोकाय	फरेष्टर	सारदा स डी व का
११	खुमलाल विष्ट	व.र	डिभिजन वन कार्यालय सल्यान
१२	सुबाष कुमार थापा	इन्जिनियर	शारदा नगरपालिका सल्यान
१३	बिष्णु थापा	सव इन्जिनियर	शारदा नगरपालिका सल्यान
१४	महमद समि उल्ला	वरिष्ठ वन अधिकृत	कालिमाटी स डि व का
१५	विवेक थापा	वन अधिकृत	कुमाख दारमा स डी व का
१६	सरोज रिजाल	वन अधिकृत	सिद्द कुमाख स डी व का
१७	योन्जन दाहाल	वन अधिकृत	छत्रेश्वरी स डि व का
१८	सम्वन्ध रेग्मी	वन अधिकृत	त्रिवेणी स डी व का
१९	मुकुन्द पौडेल	वन अधिकृत	कपुरकोट स डी व का
२०	निर्मला रावल	फरेष्टर	त्रिवेणी स डी व का
२१	कमल बोहरा	फरेष्टर	छत्रेश्वरी स डि व का
२२	टेक बहादुर बुढा	फरेष्टर	कालिमाटी स डि व का
२३	लिलाराम ढकाल	फरेष्टर	सिद्द कुमाख स डी व का

६. होटल,रेष्टुरेण्ट तथा होमस्टेको लागि आतिथ्यता तालिम

कार्यक्रम संयोजक : गंगा त्रिपाठी

मिति : २०८१/०२/०८ देखि २०८१/०२/०९ (सल्यान)
र २०८२/०२/१६ देखि २०८१/०२/१७ (रुकुमपश्चिम)

सहभागी संख्या : ८८ महिला/पुरुष: ४५/४३

सि.नं.	सहभागीको नाम	ठेगाना	कैफियत
१	राम बहादुर दहाल	बाफिकोट ५,रुकुम पश्चिम	रुकुमपश्चिम
२	हिरालाल के सी	बाफिकोट ५	
३	यज्ञ बहादुर चन्द	बाफिकोट ३	
४	शेरविर वि.क.	बाफिकोट ५	
५	राम बहादुर के सी	बाफिकोट ५	
६	जय बहादुर के सी	बाफिकोट ३	
७	देव बहादुर के सी	बाफिकोट ५	
८	विष्णु ओली	बाफिकोट ३	
९	सुमित्रा चन्द दहाल	बाफिकोट ३	
१०	आशा पुन चन्द	बाफिकोट ३	
११	शारदा खड्का	बाफिकोट ३	
१२	झरना मल्ल	बाफिकोट ३	
१३	शोभा मल्ल	बाफिकोट ३	
१४	गिता भारती	बाफिकोट ३	
१५	सृष्टि चन्द	बाफिकोट ३	
१६	डिलमाया मल्ल	बाफिकोट ३	
१७	विपना मल्ल	बाफिकोट ३	
१८	सिर्जना पुरी	बाफिकोट ३	
१९	सिता मल्ल	बाफिकोट ३	
२०	बालकुमारी पुरी	बाफिकोट ३	
२१	सिता मल्ल	बाफिकोट ३	
२२	डम्बर कुमारी चन्द	बाफिकोट ३	
२३	लक्ष्मी मल्ल	बाफिकोट ३	
२४	विपना पुरी	बाफिकोट ५	
२५	निर्मला दाहाल	बाफिकोट ५	

सि.नं.	सहभागीको नाम	ठेगाना	कैफियत
२६	निर्मला मल्ल	बाफिकोट ३	
२७	वेगम ओली	बाफिकोट ३	
२८	कमला हमाल	बाफिकोट ५	
२९	धनमाया थापा	बाफिकोट ५	
३०	वेग बहादुर के.सी	बाफिकोट ४	
३१	पोकसर यरी	बाफिकोट ४	
३२	दिपेन्द्र कुमार ओली	बाफिकोट ४	
३३	तिलविर के.सी.	बाफिकोट ३	
३४	सुनिता के.सी. वली	बाफिकोट ३	
३५	रमिता थापा	बाफिकोट ५	
३६	ललित सिड	बाफिकोट ५	
३७	गिता ओली	बाफिकोट ५	
३८	सुनिता के.सी.	बाफिकोट ३	सल्यान
३९	रविना शाही	ब.कु.न.पा. १	
४०	नन्दलाल राना	ब.कु.न.पा. ७	
४१	पुरन राना	ब.कु.न.पा. ७	
४२	रेशम बुढा	ब.कु.न.पा. १	
४३	कमल नकाल	ब.कु.न.पा. ५	
४४	सन्तोस नेपाली	ब.कु.न.पा. ५	
४५	सन्दीप परियार	ब.कु.न.पा. ५	
४६	काली रावत	ब.कु.न.पा. ५	
४७	गोपी बुढा	ब.कु.न.पा. १	
४८	चित्र बहादुरबुढा	ब.कु.न.पा. ४	
४९	यमुना सुनार	ब.कु.न.पा. ५	
५०	गंगा सुनार	ब.कु.न.पा. ५	
५१	भिमा परियार	ब.कु.न.पा. ४	
५२	रति रावत	ब.कु.न.पा. ५	
५३	पुजा परियार	ब.कु.न.पा. ५	
५४	बिमला सिंह	ब.कु.न.पा. १	
५५	देबी अधिकारी	ब.कु.न.पा. १	
५६	उर्मिला बुढाथोकी	ब.कु.न.पा. ११	

सि.नं.	सहभागीको नाम	ठेगाना	कैफियत
५७	खुमा बुढाथोकी	ब.कु.न.पा. ११	
५८	रन्जना खत्री	ब.कु.न.पा. ११	
५९	बसन्त बुढाथोकी	ब.कु.न.पा. १	
६०	नर बहादुर डाँगी	ब.कु.न.पा. १	
६१	डिला वि.क.	ब.कु.न.पा. १	
६२	दले बस्नेत	ब.कु.न.पा. १	
६३	पुनाराम थापा	ब.कु.न.पा. १	
६४	कमला वि.क.	ब.कु.न.पा. १	
६५	विरेन्द्र के.सी	ब.कु.न.पा. १	
६६	ज्ञान बहादुर वली	ब.कु.न.पा. ११	
६७	इन्द्र बहादुर बुढा	ब.कु.न.पा. ४	
६८	धनसरा परियार	ब.कु.न.पा. १	
६९	निर्मला शाही	ब.कु.न.पा. १	
७०	चन्द्र रावत	ब.कु.न.पा. १	
७१	जयकला नेपाली	ब.कु.न.पा. ६	
७२	गिता वि.क.	ब.कु.न.पा. १	
७३	इशवरी बुढा	ब.कु.न.पा. १	
७४	यज्ञ खड्का	ब.कु.न.पा. १	
७५	राजकुमार शाही	ब.कु.न.पा. १	
७६	सम्झना यरी	ब.कु.न.पा. १	
७७	शुकदेव आचार्य	ब.कु.न.पा. ८	
७८	हरि बहादुर बुढा	सिम्ता गा.पा. ६	
७९	खड्क बहादुर रावत	सिम्ता गा.पा. ६	
८०	जुना थापा बुढामगर	सिम्ता गा.पा. ६	
८१	लिल बहादुर विष्ट	सिम्ता गा.पा. १	
८२	डिल्ली बहादुर महतरा	सिम्ता गा.पा. ४	
८३	दत प्रसाद शर्मा	सिम्ता गा.पा. १	
८४	सरस्वती बस्नेत	सिम्ता गा.पा. ६	
८५	तोज बहादुर सार्की	सिम्ता गा.पा. ६	
८६	गोविन्दलाल गीरी	सिम्ता गा.पा. ६	
८७	भिम बहादुर रावत	सिम्ता गा.पा. ४	
८८	कमल चित्रकार	सिम्ता गा.पा. ६	

७. अन्तर प्रदेशीय वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण सम्बन्धी गोष्ठी

कार्यक्रम संयोजक : **रामकृष्ण बुढा**
मिति : **२०८१/१०/११ देखि २०८१/१०/१२**
सहभागी संख्या : **४५ महिला/पुरुष: १०/३५**

सि न	नाम	पद	कार्यरत कार्यालय
१	सुरेश अधिकारी,	माननीय मन्त्री	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, कर्णाली प्रदेश
२	डा. दिपक कुमार खराल	श्रीमान् सचिव	वन तथा वातावरण मन्त्रालय, काठमाडौं
३	डा. बुद्धी सागर पौडेल	सहसचिव	वन तथा वातावरण मन्त्रालय, काठमाडौं
४	डा. राजेन्द्र के सी	महानिर्देशक	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र, काठमाडौं
५	दीर्घनारायण कोइराला	श्रीमान् सचिव	उद्योग, पर्यटन, वन तथा वातावरण मन्त्रालय, कर्णाली प्रदेश
६	राजेन्द्र कुमार बासुकला	निर्देशक	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र, कर्णाली प्रदेश
७	विमल कुमार आचार्य	अधिकृत	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र काठमाण्डौ
८	राजकुमार गिरी	अधिकृत	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र काठमाण्डौ
९	कन्चन नायक	अधिकृत	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र काठमाण्डौ
१०	आनन्द खड्का	अधिकृत	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र काठमाण्डौ
११	धर्मराज आचार्य	अधिकृत	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र काठमाण्डौ
१२	रघुराम पराजुली	उपसचिव	वनसपती विभाग
१३	राम वालक यादव	उपसचिव	वन तथा भू संरक्षण विभाग ववरमहल काठमाण्डौ
१४	श्रृजना श्रेषठ	उपसचिव	राष्टपति चुरे तराइ मधेस संरक्षण समिति
१५	गोविनद प्रसाद दहाल	महासचिव	वन प्राविधिक महासंघ
१६	काजिमान तामाङ्ग	अधिकृत	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र कोशि प्रदेश
१७	खिलनाथ निरौला	अधिकृत	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र कोशि प्रदेश
१८	नविन कुमार यादव	नि.निर्देशक	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र मधेस प्रदेश
१९	निरञ्जन श्रेष्ठ	निर्देशक	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र वागमति प्रदेश
२०	सलिना कडाल	अधिकृत	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र वागमति प्रदेश
२१	मन्जु के सी	अधिकृत	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र गण्डकी प्रदेश

सि न	नाम	पद	कार्यरत कार्यालय
२२	चुङ्गला सेर्पा	अधिकृत	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र गण्डकी प्रदेश
२३	केशव पराजुली	निर्देशक	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र सुदुरपश्चिम प्रदेश
२४	दिपेन्द्र नाथ	रेन्जर	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र सुदुरपश्चिम प्रदेश
२५	जितेन्द्र सिंह खड्का	नि.निर्देशक	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र लुम्विनी प्रदेश
२६	द्रोण राज शर्मा	अधिकृत	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र लुम्विनी प्रदेश
२७	भरत बुड्थापा	डिभिजनल वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय जुम्ला
२८	शेर ब.परीयार	डिभिजनल वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय रुकुम पश्चिम
२९	महेश कुमाइ	डिभिजनल वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय कालिकोट
३०	राधा कृष्ण दास	डिभिजनल वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय दैलेख
३१	बलमलाल चौधरी	डिभिजनल वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय भेरी सुर्खेत
३२	अम्मर बहादुर शाह	डिभिजनल वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय जाजरकोट
३३	चन्द्र विर गूरुङ्ग	डिभिजनल वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय हुम्ला
३४	टेक बहादुर रावल	डिभिजनल वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय सल्यान
३५	मुन बहादुर रावत	डिभिजनल वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय जुम्ला
३६	बसन्त बाबु श्रेष्ठ	डिभिजनल वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय सुर्खेत
३७	शिखर चपाई	डिभिजनल जलाधार व्यवस्थापन अधिकृत	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय सुर्खेत
३८	लोकेन्द्र बहादुर भण्डारी	डिभिजनल जलाधार व्यवस्थापन अधिकृत	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय जुम्ला
३९	प्रतिमा न्यौपाने	वरिष्ठ जलाधार व्यवस्थापन अधिकृत	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय सुर्खेत
४०	रेणुका न्यौपाने	वरीष्ठ वन अधिकृत	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र सुर्खेत
४१	सावित्रा खड्का	वरीष्ठ वन अधिकृत	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र सुर्खेत
४२	रामकृष्ण बुढा	फरेष्टर	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र सुर्खेत
४३	तारा पंगाली	प्रशासकीय अधिकृत	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र सुर्खेत
४४	चन्द्रा बस्नेत	लेखा अधिकृत	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र सुर्खेत
४५	अम्बिका खनाल	वनरक्षक	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र सुर्खेत

८. वन व्यवस्थापन सँग सम्बन्धित आधुनिक प्रविधि तालिम

कार्यक्रम संयोजक : **रामकृष्ण बुढा**
मिति : **२०८२/०३/२२ देखि २०८१/०३/२५**
सहभागी संख्या : **२३ महिला/पुरुष: २/२१**

सि न	नाम	कार्यरत कार्यालय	पद
१	दिनेश जंग खत्री	डिभिजन वन कार्यालय रुकुम पश्चिम	डि.व.अ
२	गणेश त्रिपाठी	प्रदेश वन निर्देशनालय कर्णाली प्रदेश	डि.व.अ
३	बशन्त बाबु श्रेष्ठ	डिभिजन वन कार्यालय सुर्खेत	डि.व.अ
४	सम्वन्ध रेग्मी	डिभिजन वन कार्यालय सल्यान	वन अधिकृत
५	विवेक थापा क्षेत्री	डिभिजन वन कार्यालय सल्यान	वन अधिकृत
६	सन्तोष श्रेष्ठ	डिभिजन वन कार्यालय जाजरकोट	वन अधिकृत
७	तारा सिंह भुल	डिभिजन वन कार्यालय जाजरकोट	वन अधिकृत
८	आशिका पौडेल	डिभिजन वन कार्यालय दैलेख	वन अधिकृत
९	गणेश खाम्चा	डिभिजन वन कार्यालय भेरी सुर्खेत	वन अधिकृत
१०	दिपेन्द्र कोइराला	डिभिजन वन कार्यालय भेरी सुर्खेत	वन अधिकृत
११	धनञ्जय कंडेल	डिभिजन वन कार्यालय भेरी सुर्खेत	वन अधिकृत
१२	हरिश खत्री	डिभिजन वन कार्यालय सुर्खेत	वन अधिकृत
१३	पवेन बुढा	डिभिजन वन कार्यालय सुर्खेत	फरेष्टर
१४	हिक्मत कुमार शाही	डिभिजन वन कार्यालय सुर्खेत	फरेष्टर
१५	इच्छा बहादुर भण्डारी	डिभिजन वन कार्यालय सुर्खेत	फरेष्टर
१६	प्रखाल गिरी	डिभिजन वन कार्यालय सुर्खेत	फरेष्टर
१७	भुमि प्रकाश चौधरी	डिभिजन वन कार्यालय सुर्खेत	वन अधिकृत
१८	समिक्षा भुसाल	डिभिजन वन कार्यालय सुर्खेत	व.व.अ
१९	क्षितिज अमागाई	डिभिजन वन कार्यालय सुर्खेत	वन अधिकृत
२०	केशव वलि	डिभिजन वन कार्यालय भेरी सुर्खेत	रेन्जर
२१	कविता घले	डिभिजन वन कार्यालय रकुम पश्चिम	वन अधिकृत
२२	सुनिकमल कडेल	डिभिजन वन कार्यालय सुर्खेत	वन अधिकृत
२३	प्रशान्त श्रेष्ठ	डिभिजन वन कार्यालय सुर्खेत	व.व.अ

९. सार्वजनिक खरीद सम्बन्धी तालिम

कार्यक्रम संयोजक :
मिति : २०८२/०१/२२ देखि २०८१/०३/२५
सहभागी संख्या : ३२ महिला/पुरुष: १०/२२

सि.न	नाम	पद	कार्यालयको नाम
१	शेर बहादुर श्रेष्ठ	निर्देशक	प्रदेश वन निर्देशनालय सुर्खेत
२	शिखर चपाई	डिभिजनल जलाधार व्यवस्थापन अधिकृत	भू तथा जलाधार व्यवस्थापन कार्यालय सुर्खेत
३	रेणुका न्यौपाने	निर्देशक	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र सुर्खेत
४	यज्ञ रोकाय	इन्जिनियर	डिभिजन वन कार्यालय सुर्खेत
५	गंगा त्रिपाठी	व.वन अधिकृत	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र सुर्खेत
६	सावित्रा खड्का	व.वन अधिकृत	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र सुर्खेत
७	सावित्री जोशी	वन अधिकृत	प्रदेश वन निर्देशनालय सुर्खेत
८	बिक्रम खरेल	फरेष्टर	प्रदेश वन निर्देशनालय सुर्खेत
९	आशिष यादव	शाखा अधिकृत	उद्यागा पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय सुर्खेत
१०	देवेन्द्र चौधरी	रेन्जर	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र सुर्खेत
११	विपना पौडेल	शाखा अधिकृत	उद्यागा पर्यटन वन तथा वातावरण मन्त्रालय सुर्खेत
१२	सीता वि.सी	प्रशासकिय अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय सुर्खेत
१३	अम्विका खनाल	वन प्राविधिक पाँचौतह	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र सुर्खेत
१४	चन्द्रा वस्नेत	लेखा अधिकृत	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र सुर्खेत
१५	तारा कुमारी पंगाली	प्रशासकिय अधिकृत	वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र सुर्खेत
१६	सुरेश वस्याल	शाखा अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय सुर्खेत
१७	देवी लामिछाने	लेखा अधिकृत	प्रदेश वन निर्देशनालय सुर्खेत
१८	कमल अधिकारी	वन अधिकृत	डि.व.का डोल्पा
१९	गगन ब.बुढा	वन अधिकृत	डि.व.का डोल्पा

सि.न	नाम	पद	कार्यालयको नाम
२०	कृति बहादुर बुढा	खरिदार	डिभिजन वन कार्यालय जाजरकोट
२१	प्रकाश देबकोटा	वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय जुम्ला
२२	सन्तोष श्रेष्ठ	वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय जाजरकोट
२३	वाबुलाल भोम्जन	वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय हुम्ला
२४	सम्वन्ध रेग्मी	वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय सल्यान
२५	सरोज रिजाल	वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय सल्यान
२६	सन्त बहादुर थापा	वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय सल्यान
२७	योन्जन दाहाल	वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय सल्यान
२८	ज्ञान बहादुर वली	लेखा अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय भेरी सुर्खेत
२९	प्रकाश न्यौपाने	प्रशासकिय अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय दैलेख
३०	दिपेन्द्र कोइराला	वन अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय भेरी सुर्खेत
३१	नविन कुमार शेराला	वरिष्ठ लेखा अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय भेरी सुर्खेत
३२	देब बहादुर चन्द	प्रशासकिय अधिकृत	डिभिजन वन कार्यालय रुकुम पश्चिम

अनुसूची -६

तालिममा सहभागीहरूको चित्रात्मक विवरण

जिल्लागत आधारमा सहभागीहरूको विश्लेषणात्मक वृत्तचित्र

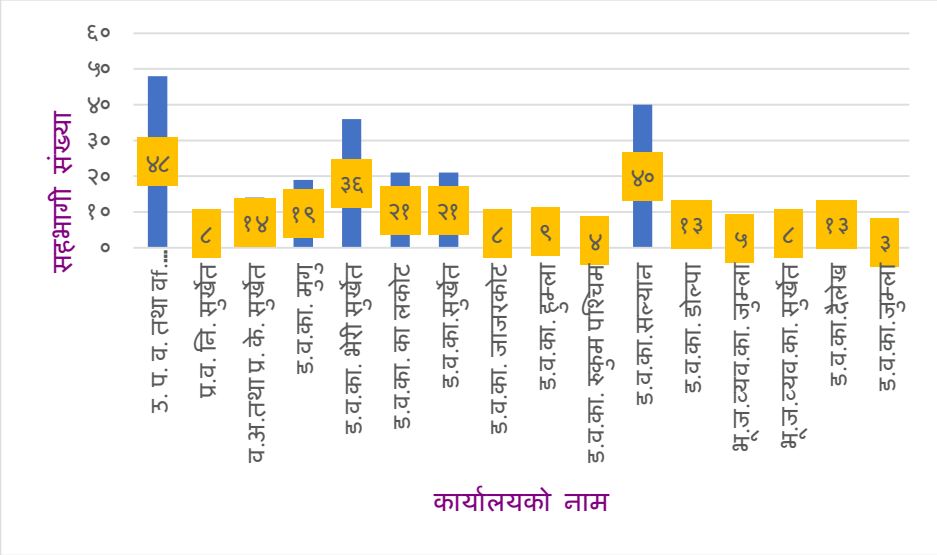

लैगिंक आधारमा सहभागीहरूको विश्लेषणात्मक वृत्तचित्र

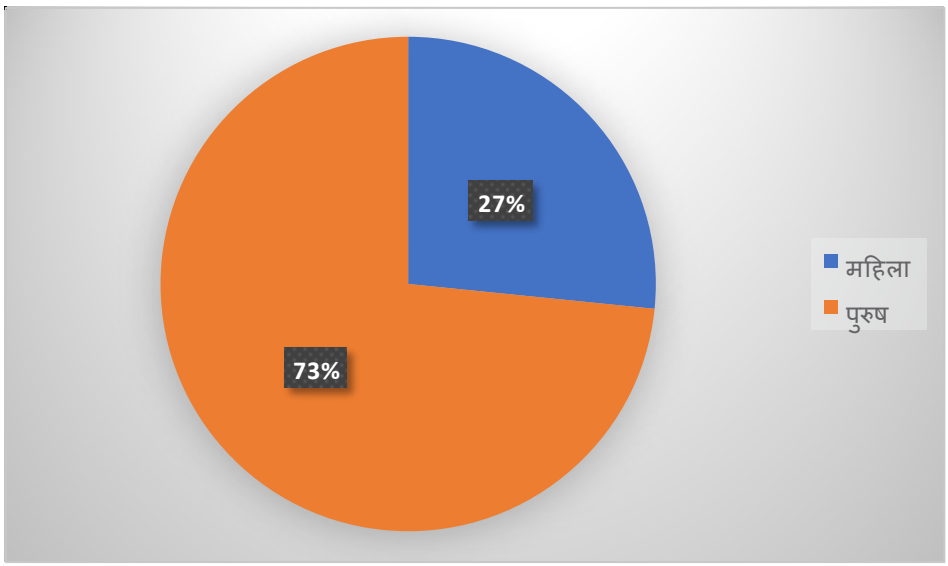

अनुसूची -७

आ.व. २०८१/०८२ को वित्तीय प्रगति विवरणको चित्रात्मक विवरण

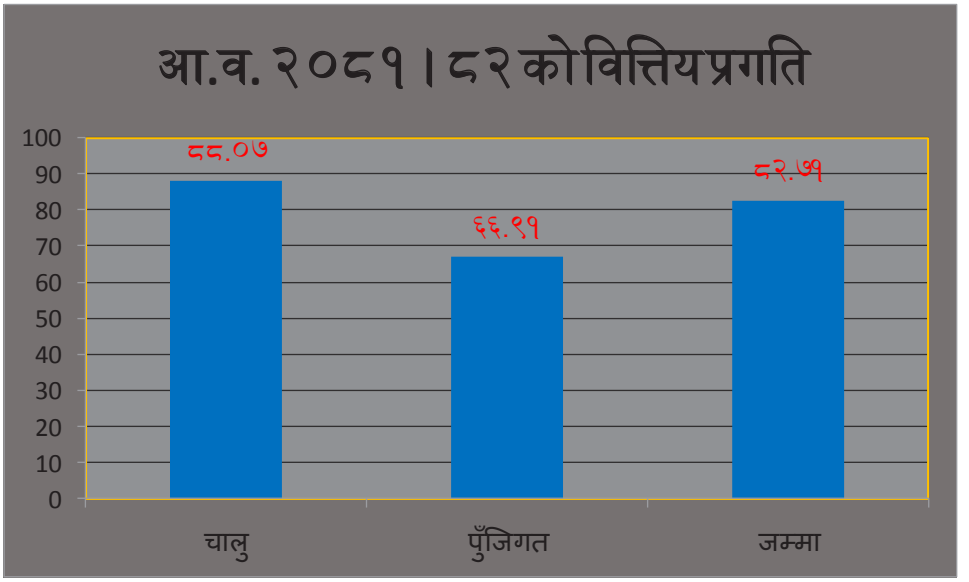

आ.व. २०८१ /०८२ मा सञ्चालित तालिमहरूको वित्तीय प्रगति विवरणको चित्रात्मक विवरण

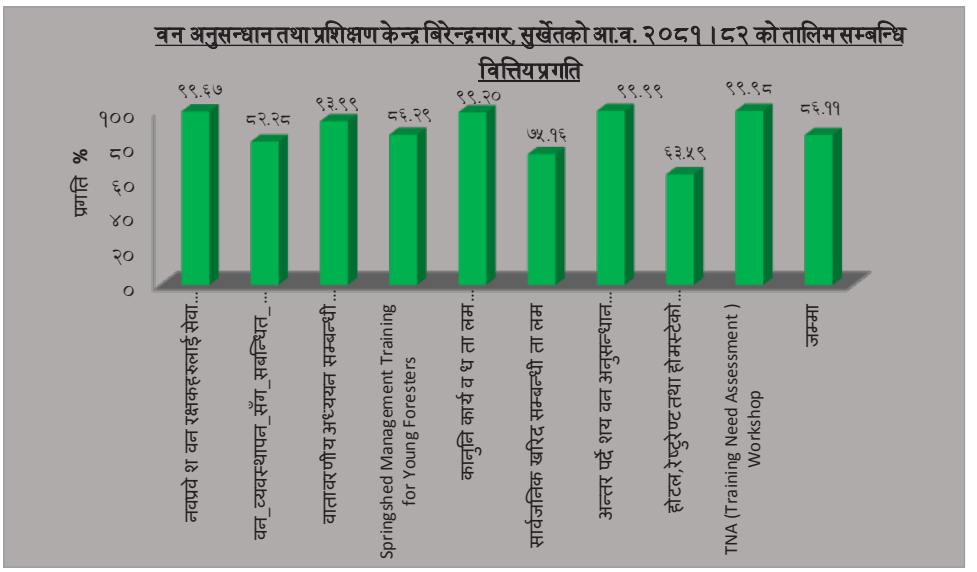

अनुसूची-८

प्रथम अन्तरप्रदेश वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षणसम्बन्धी गोष्ठी

कर्णाली घोषणा पत्र २०८१

प्रथम अन्तरप्रदेश वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण सम्बन्धी गोष्ठी
(२०८१ माघ ११ र १२ गते)

कर्णाली घोषणा-पत्र

वनको संरक्षण, व्यवस्थापन तथा दिगो उपयोगमा वन अनुसन्धान तथा क्षमता अभिवृद्धिको अहम भूमिकालाई आत्मसात् गर्दै प्रथम अन्तरप्रदेश वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण सम्बन्धी गोष्ठी (२०८१ माघ ११ र १२ गते) मा सहभागी हामी नेपाल सरकार तथा प्रदेश सरकार मातहतका विभिन्न क्षेत्रका सरोकारवालाहरुले तपशिल बमोजिमको कर्णाली घोषणा-पत्र जारी गरेका छौं ।

१. वनको विकास मार्फत रोजगारी वृद्धि गरी आयआर्जन साथै राष्ट्रिय समृद्धिमा योगदान पुर्याउन वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण कार्यलाई संघीय तथा प्रादेशिक सरकार र विकास साझेदार संघसंस्थाहरुले प्राथमिकताका साथ लगानी अभिवृद्धि गर्न समन्वय तथा सहकार्य गर्ने ।

२. संघीय वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र र प्रदेशस्थित वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्रहरु बीच उपयोगी तथा प्रभावकारी ज्ञान सीप आदानप्रदान गर्दै प्राप्त अनुसन्धानका नतिजाहरुको प्रचार-प्रसार र उपयोगका क्षेत्रमा समन्वय, सहकार्य र सहयोग अभिवृद्धि गर्ने एवं वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षणमा संलग्न अनुसन्धान निकायहरु, प्राज्ञिक निकायहरु र विज्ञहरुको रोष्टर तयार गरी प्रभावकारी संजाल र संयन्त्र विकास गर्ने ।

३. प्रदेशका वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्रका प्राविधिकहरुको क्षमता अभिवृद्धिका साथै कर्मचारी प्रोत्साहन तथा मनोबल उच्च गराउन राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय तालिम, गोष्ठी तथा भ्रमणहरुमा सहभागीताका लागि अवसर प्रदान गर्न संघीय वन तथा वातावरण मन्त्रालय र वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केद्रका साथै प्रादेशिक वन हेर्ने मन्त्रालयले सहजिकरण गर्ने ।

४. संघ तथा प्रदेश सरकारले प्रादेशिक वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्रलाई सबलीकरणका साथै वैज्ञानिक तथा व्यवस्थापन निकाय स्पष्ट हुनेगरी कर्मचारीहरुको वृत्तिपथ सुनिश्चित गरी संगठन संरचना तथा सेवा समूह निर्माण गर्ने ।

५. साधन र स्रोतको अधिकतम सदुपयोग गर्न आवश्यकता र उपयोगिताका आधारमा प्राथमिकिकरण गरी वन अनुसन्धानका क्रियाकलापहरु सञ्चालन गर्ने ।

६. वन अनुसन्धानका नतिजाहरुलाई सर्वसुलभ रुपमा उपयोग गर्न सबैलाई पहुँच हुनेगरी राष्ट्रियस्तरको एकीकृत अभिलेख/सूचना प्रणाली तयार गर्ने ।

७. वन अनुसन्धान रणनीति २०७३ लाई प्रदेशको समेत सहकार्य र समन्वयमा प्रदेशका वन अनुसन्धान र प्राथमिकताका क्षेत्रहरु समेत समावेश गरी कार्यान्वयन योजना सहितको राष्ट्रिय वन अनुसन्धान रणनीति तथा कार्यान्वयन योजना तयार गर्ने । प्रमाणमा आधारित अनुसन्धानका नतिजाहरुलाई नीति निर्माण र

योजना तर्जुमाका लागि उपयोगमा ल्याउन संघीय तथा प्रादेशिक सरकार तथा विकास साझेदार संघसंस्थाहरुलाई आह्वान गर्ने ।

८. वन अनुसन्धानका नतिजाहरुलाई "वनको जानकारी" लगायत राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय ख्यातिप्राप्त जर्नलहरुमा साथै आवधिक रुपमा प्रदेश वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्रहरुले आ-आफ्ना बुलेटिनहरुमा प्रकाशन गर्ने ।

९. वन अनुसन्धानका विषयवस्तुहरुमा दोहोरापना हुन नदिन कुनैपनि विषयमा भएको अध्ययन अनुसन्धानलाई एक आपसमा आदानप्रदान तथा उपयोग गर्ने र वैज्ञानिक लेख, रचना तथा कृतिको आधारमा उक्त कार्य गर्ने अनुसन्धानकर्तालाई प्रोत्साहनवृत्ति दिने प्रणाली विकास गरी ज्ञान, अनुभव एवं सिकाई आदानप्रदान गर्न संघ तथा अन्तरप्रादेशिक समन्वय तथा सहकार्यलाई निरन्तरता दिने ।

१०. वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्रको भौतिक पूर्वाधार (छात्रावास, प्रयोगशाला तथा यन्त्र उपकरहणहरु आदि) विकास गर्न संघीय तथा प्रादेशिक सरकारहरुलाई अनुरोध गर्ने ।

FRC, Karnali

वन व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित आधुनिक प्रविधि तालिम
(दिगो वन व्यवस्थापन)

वन व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित आधुनिक प्रविधि तालिम
(दिगो वन व्यवस्थापन)

वातावरणीय अध्ययन सम्बन्धी तालिम (जनप्रतिनिधि र कर्मचारी)

सहभागीहरुलाई अभ्यास सिकाउँदै

सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी तालिम सञ्चालन

सार्वजनिक खरिद सम्बन्धी तालिममा सहभागीहरु

होटल, रेष्टुरेन्ट, तथा होमस्टे व्यवसायीहरुलाई
आतिथ्यता सम्बन्धी तालिम

४३ जना नवप्रवेशी वन अधिकृतहरुको सामूहिक तस्बिर

गोष्ठीमा आफ्ना भनाई राख्दै वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण केन्द्र काठमाडौंका महानिर्देशक डा. राजेन्द्र के.सी.

अन्तरप्रदेश वन अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण सम्बन्धी गोष्ठीमा उपस्थित सहभागीहरुलाई स्वागत गर्दै

नवप्रवेशी वनरक्षकहरुलाई सेवा प्रवेश तालिम

नवप्रवेशी वनरक्षकहरुलाई सेवा प्रवेश तालिम

मूलाधार व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिममा उपभोक्ता तथा कर्मचारीहरु

वन तथा वातावरण मन्त्रालयका सचिव श्री दिपक खरालज्यूबाट केही भनाई राख्दै

तालिम आवश्यकता पहिचान गोष्ठी(TNA)

तालिममा उपस्थित वन प्राविधिकहरु

सार्वजनिक खरीद सम्बन्धी तालिम सञ्चालन

USAID
USAID जल जंगल
मिति: २०८१/१०/१४र१२गते
स्थान: सिद्धार्थ होटल,बी.उ.प.,लुम्बिनी
USAID जल